(THE WORKERS' WORD)
The Lithuanian Workers' Weekly, Published by the "Darbininkų Žodis" Publishing Association, 184 Spadina Ave., Box 31, Toronto, Ont., Canada

DARBININKŲ ŽODIS

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI, VIENYKITĖS

SUBSCRIPTION RATES: In Canada and Great Britain: One Year $2.00; 6 Months $1.00. In All Other Countries: One Year $2.50; 6 Months $1.25. Single Cp. 5 c.

Nr. 17 (116) KETVIRTADIENIS, BALANDŽIO (APRIL) 23, 1936, TORONTO, ONTARIO METAI V

DVIEM TREKERIAM PRITEISE PO 7 MENESIUS S. D. K.

Toronte Demonstruos 50,000 1 Geg.

VISI DEMONSTRANTAI DEVĖS RAUDONAS KEPURAITES; CCF PASILIKO SUVIENYTAM FRONTE

BUS DIDELĖS DEMONSTRACIJOS KITUOSE MIESTUOSE

Toronto, Balandžio 21.—Yra numatoma, kad trijose demonstracijose Toronto mieste pirmą dieną gegužės dalyvaus mažiausia 50,000 žmonių, pareiškė Norman Freed, gegužės pirmos paminėjimo komiteto sekretorius.

Visos trys demonstracijos suteis į Queens parką, kur bus bendras mitingas.

Vakare bus masinis mitingas Mutual Street Arena Gardens svetanėje, kuriame kalbės parinkti kalbėtojai.

Bendras Frontas Halifaxe

Halifax, Balandžio 19.—Pirmą kartą istorijoj pirmoji gegužės bus minima bendru frontu Halifaxe. Vakare bus didžiulis mitingas.

Montrealas Kovoją Už Gatves

Montreal, Balandžio 19.—Suvienyto fronto komitetas veda griežtą kovą už teisę demonstruoti gatvėmis ir laikyti mitingus parkuose.

Visur Rengiasi Iškilmingai Apvaikščioti

Vancouver mieste pernai demonstravo 15,000, bet šiemet, manoma, bus daugiau. Demonstracija eis iš Cambie Street į Stanley Park.

Saskatoone, manoma, bus paminėjimas bendru frontu, kuriame dalyvaus CCF, komunistai ir visos kitos darbininkų organizacijos.

Port Arthur ir Fort William miesteliuose rengiamasi bendru frontu demonstruoti ir turėti masinius mitingus.

Įvyks damonstracijos Kitchenere, Londone, Oshawoj, Windsore ir daugely kitų Ontarijos miestų.

Hamiltone darbininkai rengia demonstraciją iš Woodlands parko į Market Square. Vakare bus daugelis masinių mitingų darbininkų salėse.

Sudburys tikisi matyti demonstraciją iš 6,000.

Pernai Winnipege demonstracijoj dalyvavo 13,000, o šiemet tikimasi daugiau.

Po visą Kanadą eina kelis kartus didesnis prisirengimas. Daugely vietų bendru frontu.

ŽYMUS ANGLIJOS KOMUNISTAS KALBĖS KANADOJ

Toronto, Balandžio 17.—Komunistų Partija skelbia, kad rengianti maršrutą žymiam Anglijos komunistų vadui, William Gallagher, Anglijos parlamento nariui. Maršruto smulkmenos bus paskelbtos vėliau. Kalbėsiąs visuose Kanados didesniuose miestuose.

TOM MANN KALBĖS SEPTYNIUOSE MITINGUOSE

Toronto, Balandžio 17.—Tom Mann, seniausias Anglijos komunistų vadas, kuris šiuo laiku minėjo savo 80 metų sukaktuves, kalbės Toronte gegužiniame mitinge ir dar keliuose kituose miestuose.

Gegužės 4 ar 5 kalbės Londone, Ont.

Gegužės 6 ar 7—Hamiltone, Ont.

Gegužės 9 ir 10 bus Montreale.

KAS KARIAVO, O KAS KAPITALĄ KRAUNASI

Ottawa, Balandžio 11.—Grant Dexter, Winnipeg Free Press korespondentas, vienam torontiečiui pateikė žinių apie Kanados išlaidas del pereito karo, kurias tas žmogus įteikė Lygue of Nations Society, kad paskelbtų spaudoj. Štai kokios tos žinios:

Kanada kasmet dar išmoka po $160,000,000 padengimui pereito karo išlaidų. Iki 1935 metų, kartu su nuošimčiais, Kanada išmokėjo pereito karo išlaidų padengimui $4,300,000,000, arbe po $200,000,000 kasmet nuo 1915 metų.

Daugiausia išmokama nuošimčiais kapitalistams, kurie visai nieko neveikė kare:

Tiesioginių karo išlaidų padengimui Kanada iki 1934 metų išmokėjo $1,696,898,653. Pensijoms (iki 1935 metų)—$641,836,554. Kareivių atsistatymo reikalams—$223,691,732. Kariškoms kapinėms—$4,811,287. Halifaxo eksplozijai—$6,000,000. Nuošimčių už kariškas skolas—$1,743,402,150.

MCMANUS IR MIKELSONAS PRAŠALINTI IŠ VALDYBOS

Regina, Balandžio 17.—Saskatchewan provincijos apeliacijų teismas atmetė dviejų aldermanų, McManus ir Mikkelson, apeliaciją. Tokiu būdu jie lieka prašalinti iš Reginos miesto valdybos.

Nauji rinkimai įvyksią gegužyje. Jie rengiasi vėl kandidatuoti, o darbininkai už juos balsuoti ir vėl išrinkti.

SUDBURYS GAVO LEIDIMĄ GEGUŽINEI DEMONSTRAC.

Sudbury, Balandžio 18.—Policijos viršininkas išdavė leidimą gegužinei demonstracijai.

UŽMUŠĖ MAINIERĮ PORT ARTHUR APYLINKĖJ

Port Arthur, Balandžio 15.—Ardeen aukso mainose užmuštas Dragan Padegavic, 37 metų amžiaus mainierys, ir vienas sunkiai sužeistas.

PROVINCIALĖ POLICIJA DARĖ KRATĄ PAS KVK SEKRETORIŲ

Toronto, Balandžio 20.—Pereitą šeštadienį, balandžio 18, provincialė policija darė kratą pas draugą J. Ylą, Kanados Veikiančio Komiteto sekretorių.

Automobilium atvažiavę keturi vyrai pareikalavo parodyti kambarius. Vienas pasiliko automobiliuje, o trys išvertė visus baksus, stalčius, atidarinėjo laiškus ir visus kitus popergalius iščiupinėjo. Jie pareiškė, kad ieškąs knygų. Girdi, Kanados Veikiantis Komitetas šmugeliuojąs Kanadon iš SAV uždraustas knygas.

Po valandos laiko kratos visi išsinešdino. Rastas narines knygas norėjo konfiskuoti, bet paskui paliko.

SOVIETŲ LAKŪNAS PAVOJUJE

Maskva, Balandžio 18.—Dvi dienos, kaip nieko negirdėti nuo SSRS lakūno Vodopianov, kuris su kitais dviem skrido į Franz Jozef Žemę. Kitas lakūnas su savo orlaiviu sugrįžo į Cape Desire, nes del rūko negalėjo surasti siekiamos vietos.

SSRS JAUNIMAS PASIRENGES GINTI TĖVYNĘ

Maskva, Balandžio 13.—"Priešas turi žinoti, kad jis neužims mūsų šalies, kol jis nesunaikins mūsų jaunimo," pareiškė draugas M. Kosarev, Jaunųjų Komunistų Lygos sekretorius, atidarydamas SSRS Jaunųjų Komunistų Lygos dešimtą kongresą.

"Pirmą kartą istorijoj jaunimas turi savo tėvynę, kurią jis gali mylėti ir ginti," toliau jis sakė. "Tai pirma pasaulyje socialistinė šalis, kur išnaudojimas panaikintas ir kur žydi didžiausias broliškumas tarp įvairių žmonių."

"Delto," jis pridėjo, "kad mes esame patys valdonai, delto, kad mūsų tėvynė turtinga fabrikais ir išlavintais darbininkais, neišsemiamais mineralų šaltiniais, ir delto, kad visi tie daiktai priklauso Sovietų Jaunimui."

"Žinoma, mūsų patriotizmas nieko bendro neturi su juodašimtišku patriotizmu. Mes savo šalį mylime ir pasirengę ją ginti todel, kad ji yra pirma socialistinė valstybė pasaulyje, pirma valstybė be išnaudojimo žmogaus žmogumi, kur žmogaus gyvenimas ir garbė nemainoma ant pinigų, ir kur didžiausias draugiškumas pasireiškia tarpe milijonų įvairių tautybių žmonių."

Automobilio Nelaimėj Sunkiai Sužeisti Šeši Hamiltono Lietuviai

Hamilton, Balandžio 19.—Vakar vakare čia įvyko labai didelė automobilio nelaimė, kurioje labai sunkiai sužeisti šeši Hamiltono lietuviai.

Hamiltoniškė SLA kuopa rengė vakarą. Su programa prisidėjo Toronto SLA kuopa. Užsibaigus vakarui, susėdę į vieną automobilių septyni hamiltoniečiai važiavo namo. Nelabai toli nuo svetainės nuvažiavus automobilius 40 mylių į valandą greitumu bėgdamas atsimušė į stulpą.

Nelaimėj sunkiai sužeisti: M. Ūžienė, sako sulaužytas galvos kaulas ir dar šiandien esanti be sąmonės; Meldeikis, automobiliaus vairuotojas, taipgi randasi pavojuje nuo perdidelio kraujo nutekėjimo; Meldeikienei sulaužyti šonkauliai—gyvybė pavojuje; Ūžaitė irgi labai supiaustyta stiklų ir randasi blogame padėjime; Lapienis ir Ūžas supiaustyti stiklų, bet nėra pavojaus; Vilnonis buvo išmestas per automobiliaus stogą, bet nereikėjo jį vežti į ligoninę.

Nelaimė atsitikusi del neatsargumo iš vairuotojo pusės.

Berlinas, Balandžio 5.—Vidaus reikalų ministeris įsakė sudeginti kovo 30 dienos rinkimų balsus. Matomai, bijojo, kad neiškiltų aikštėn teisybė apie fašistų suktybes.

Kanados Lietuviai Darbininkai, Spieskites Apie "Darbininkų Žodį"

"Darbininkų Žodžio" Redakcijai.

Brangūs draugai:

Du leidiniu "Darbininkų Žodžio" gavau, ačiu už laikraštį. Atydžiai peržiūrėjau laikraštį ir jis man patiko. Laikraštis didelis, turiniu įvairus, žinios trumpos, techniškai apdirbtas gerai, truputį politiniai sustiprintas bus gerai. Rimtai prisiklausant bendradarbių ir skaitytojų balso, tolimesnėje eigoje bus galima lengvai likviduoti visus nedateklius. Pats gyvenimas iškels visus trūkumus.

P. V. Žalpis

Sveikinu Kanados draugus lietuvius darbininkus, o ypač kūrėjus ir rėmėjus laikraščio "Darbininkų Žodžio," kurie atliko didelį darbą sukurdami stiprų ginklą apgynimui savo klasinių reikalų. "Darbininkų Žodis" yra apgynėjas ir užtarė-

(Pabaiga 4-tam puslapy)

KAS SUDARO SUVIENYTĄ FRONTĄ FRANCIJOJ

Paryžius, Balandžio 19. — Francijos žmonių frontas tikisi gauti 85 nuošimčius balsų Francijos rinkimuose, kurie įvyks pabaigoj birželio mėn. ir 3 gegužės.

Į tą suvienytą frontą įeina šios partijos ir organizacijos:

Liberalų partija, socialistų partija, kuriai vadovauja Leon Blum, Karolio Markso posūnis, socialstų susivienyjimas, pupistų (proletariato vienybės) partija, komunistų partija, su senatorium Marcel Cachin priešaky, pereito karo veteranų organizacija iš dviejų milijonų narių, Francijos mokyklų mokytojų federacija su 180,000 narių, priešfašistiniai intelektualai, kurių tarpe daug žymių literatų ir universitetų profesorių, ir keletas kitų.

Fašistai planuoja daryti teroristinius puolimus, kad nedaleisti laimėti suvienytam frontui. Jie darą visokias provokacijas.

AUSTRIJOS KOMUNISTAI IR SOCIALIST. VIENYJASI

Praga, Čekoslavakija, Balandžio 11.—Per du metu vestos derybos tarp komunistų ir socialistų partijų Austrijoj užsibaigė sudarymu formalaus suvienyto fronto tarp tų dviejų partijų.

Sutartis sako, kad nei viena partija neturi daryti trukdymų savo organizacijoms bendrai veikt, streikuot, kovot už atgavimą konfiskuotų darbininkų nuosavybių, už laisvę organizuotis, ypatingai rinkti atstovus į dirbtuvių komitetus. Kovoti prieš valdžios terorą, ypatingai prieš policijos bausmes be teismo. Ir daugelliu kitų klausimų.

Abi partijos pasižadėjo neatakuoti viena kitos, bet pasiliko teises turėti diskusijas išaiškinimui politinių skirtumų ir kitų praktikinių klausimų.

SUKNELIŲ KIRPĖJAI RENGIASI STREIKUOTI MONREALE

Montreal, Balandžio 20.—Suknelių kirpėjai nubalsavo eiti streikan, jei bosai nepildys jų reikalavimų. Kirpėjams sustreikavus, būtų priversti ir siuvėjai streikuoti, kas sudarytų apie 10,000 darbininkų streiką.

IŠVIJO IŠ SEIMO FAŠISTUS ATSTOVUS ISPANIJOJ

Madridas, Balandžio 15.—Ispanijos liaudies valdžia surado, kad nemažai fašistų atstovų seiman išrinkti neteisėtai, todel juos pravarė. Pusiau fašistinė valdžia naudojusi baisiausį terorą, kad tik pravesti savo atstovus.

UŽMUŠTA 15 ŽMONIŲ PALESTINOJ

Jeruzalem, Balandžio 20.—Vakar Jaffa ir Tel Aviv miesteliuose užmušta 11 žydų ir 2 arabai laike laidotuvių dviejų arabų, kurie buvo užmušti ketvirtadieny. Arabai kaltino žydus užmušime tų dviejų arabų. Bet policija sako, kad arabų feodalas buvo priežastimi jų mirties.

Šiandien užmušta dar vienas žydas ir vienas arabas atsinaujinusiuose susikirtimuose.

Didelis intempimas Jeruzalime ir kituose miestuose.

5,000 KANDIDATŲ Į FRANCIJOS SEIMĄ

Paryžius, Balandžio 18.—Nominuota 5,000 kandidatų į Francijos seimą. Tai rekordinis skaičius. Rinkimai įvyks gegužės mėn. 3 dieną.

HARRY O'DONNELL BUS PAKARTAS

Toronto, Ont., Balandžio 20.—Apeliacijų teismas atmetė Harry O'Donnell apeliaciją. Tokiu būdu jis bus pakartas už stenografės Ruth Taylor nužudymą.

LENKIJOS POLICIJA NUŠOVĖ 20 LAIDOTUVININ.

Waršawa, Balandžio 16.—Policijai nušovus du darbininku, Lemberg miestelio gyventojai baisiai pasipiktino ir tą savo pasipiktinimą išreiškė skaitlingu dalyvavimu laidotuvėse; sakoma, kad net keli tūkstančiai dalyvavo.

Policija užsimanė laidotuvių procesiją ištaškyti. Užpuolė ant nekaltų žmonių ir pradėjo mušti ir šaudyti. Per tą užpolimą nužudė 20 žmonių.

Darbininkai paskelbė kovą. Užsibarikadavo Legijono gatvėj ir nepasiduoda policijai.

TARIASI, KAIP GINTIS NUO VOKIETIJOS

Londonas, Balandžio 15.—Čia susirinkę Anglijos, Francijos ir Belgijos armijų viršininkai tarėsi, kaip kariaut su Vokietija, jei Vokietija pradėtų karą ant Francijos ar Belgijos. Manoma, kad vienintėlis būdas atmušimui Vokietijos, tai bendromis jėgomis bombarduoti Vokietijos industrijos centrus, gelžkelius, armijos štabus, aerodromus ir uostus.

TOKS PAT LIKIMAS LAUKIA KITŲ; DARBININKŲ ORGANIZACIJOS RAGINAMOS PROTESTUOTI

KUNIGAS BURGESS AGITUOJA UŽ SOCIALISTINĘ VALSTYBĘ

Toronto, Balandžio 15.—"Beklasinė visuomenė ir industrijos suvisuomeninimas vienintėlė priemonė panaikinimui bedarbės," pareiškė kunigas Burgess, kalbėdamas Moss Park bedarbių mitinge.

TIKROJI VOKIETIJA LAIKOMA KALĖJIMUOSE

Montreal, Balandžio 18. — Princas Hubertus Loewenstein, buvęs Vokietijos katalikų vadas, dabar pabėgęs iš Vokietijos, čia mitinge kalbėdamas pareiškė, kad tikroji Vokietija ne valdžioj, bet politiniuose kalėjimuose ir koncentracijos kempėse. Žmonių frontas, dirbąs už tautos garbės atsteigimą, tampąs veiklesniu kas diena, kas Hitleriui sukelia daug neramumų.

Dr. Kurt Rosenfeld, buvęs Prusijos teisingumo ministeriu, ir patį Hitlerį kartą nubaudęs tūkstančiu markių, kalbėjo vokiškai. "Kada darbininkai bus Hitlerio apginkluoti karui, jie atsisuks prieš jį," jis pareiškė. "Jie ne visi naziai; jie buvo priversti tapti naziais. Pas mus Vokietijoj sako, kad 'iš lauko rudas, o viduje raudonas,' kaip rūkyta jautiena. Galvojanti žmonės nei kiek nebijo komunizmo."

IŠSIVERŽĖ NAUJAS KROATŲ-SERBŲ KRIZIS

Belgradas, Balandžio 17.—Zagrebe įvyko laidotuvės kroatų valstiečių part. atstovo, C. Brkaljevich, kurį nužudė priešingos partijos atstovas, M. Peinovich. Po laidotuvių apeigų kroatai pasigriebė 12 serbų valstiečių veik katedros tarpduryje ir sušaudė nusigabenę nuošaliau.

Vakar buvo užmušti kiti septyni žmonės netoli Zagreb, gubernatoriaus palociuose. Grupė žmonių atsilankė su prašymu. Kroatai susirinko prie palociaus ir reikalavo išduoti jiems tuos žmonės. To nepadarius, jie įsiveržė į palocius ir nužudė septynis.

BIJOSI SSRS KOLEKTYVŲ PASISEKIMO

Quebec, Balandžio 17.—"Jūs negalit leisti platinti literatūrą, aprašančią pasisekimus Rusijos kolektyvų, nesibijodami pavojaus, kad Kanados žmonės darydami palyginimus savo sąlygomis nesukiltų ir nenuverstų mūsų tvarkos," pareiškė Joseph Leduc, atakuodamas kolonizacijos planą.

ITALAI BOMBARDUOJA ADDIS ABABA; GIRIASI TUOJ UŽIMS

Addis Ababa, Balandžio 18.—Keli asmenys sužeisti, kuomet du Italijos orlaiviai bombardavo imperatoriaus palocius. Žmonės bėga iš miesto.

Italai giriasi, kad užėmę Dessie ir neužilgo užimsią Addis Ababa.

CHINIJOS RAUDONOJI ARMIJA UŽĖMĖ ŠEŠIS APSKR.

Peiping, Balandžio 16.—Chinijos Raudonoji armija užėmė dar šešis apskričius Shansi provincijoj ir baigia imti dar kitus keturiolika.

Regina, Balandžio 17.—Du iš 22 trekerių, Sidney Stevens ir Joe Mottle, pirmas 22, o antras 19 metų amžiaus, nusmerkti po 7 mėnesius sunkiųjų darbų kalėjimo už "užpuolimą" ant policijos. Liūdininkai sakė, kad jie mušę parpuolusį policistą, bet taip susimaišę, kad net juokas teisme pasigirdęs.

Toliau bus teisiami kiti 20 trekerių, kuriems gali būti tokios pat bausmės. Manoma, kad visiems kartu gali priteisti iki 50 metų kalėjimo. Teismas tęsis per keturias sąvaites ar daugiau.

Piliečių apsigynimo komitetas prašo sukelti $2,000 gynimui trekerių. Taipgi siųsti protestus ir reikalauti,kad tiems jaunuoliams-bedarbiams primetami kaltinimai būtų panaikinti.

ŽYMŪS UNIJŲ VADAI NUĖJO PAS ROOSEVELTĄ

New York, Balandžio 13.—John L. Lewis, United Mine Workers of America prezidentas, ir Sidney Hillman, Amalgamated Clothing Workers of Amerika prezidentas, paskelbė, kad jie sudarę bešališką darbo lygą rėmimui Roosevelto kandidatūros.

David Dubinsky, International Ladies Garment Workers Union prezidentas, taipgi pareiškė, kad remsiąs Rooseveltą.

Šitie unijų vadai aiškina, kad Rooseveltą remiant bus galima atmušti reakcionierius. Tai toks pat aiškinimas, kaip Vokietijos socialdemokratų vadų, kurie tuo laiku Hindenburgą pasirinko už "mažesnį blogumą."

TAUTŲ LYGA BEJĖGĖ SULAIKYTI MUSSOLINĮ

Geneva, Balandžio 17.—Tautų Lygos taryba iš 13 atstovų pareiškė, kad ji negalinti nieko padaryti sulaikymui Italijos-Ethiopijos karo. Klausimą atiduosianti Tautų Lygai svarstyti.

Trumpos Žinutės

Jaruzalem, Balandžio 21.—Jaffa ir Tel Aviv miestai šiandien liepsnoja ir juose eina tarp žydų ir arabų didelės kautynės. Viso užmuštų 16 ir 110 sužeistų. Taipgi dar keletas iš sužeistųjų turės mirti.

Madrid, Balandžio 21.—Šiandien suareštuota ir įkalinta 450 dešiniųjų respublikinės valdžios priešų.

Ottawa. — Kanados valdžia nemano dalyvauti ateinančią vasarą Buenos Aires Roosevelto proponuojamoj pan-Amerikos konferencijoj.

Geneva. — Anglijos užsienių reikalų ministeris Anthony Eden pareiškė Tautų Lygos sesijoje perspėdamas kitas valstybes, jeigu jos nesiima vykdymo sankcijų, tai lai nė nelaukia pagelbos iš Britanijos, jeigu joms jos prireiks.

Paryžius — Laikraščių žiniomis, Reino krašte budavojama plieno fortai. Fortai budavojami Olandijos, Belgijos ir Šveicarijos pasieniuose.

Halifax, Balandžio 21. — Sulyg paskutinių žinių, trys torontiečiai, mainos savininkai, kurie pereitos sąvaitės pabaigoj buvo užvirsti Moose River mainose, baigiami atkasti. Tačiau vienas iš jų jau miręs, kitas iš proto išėjęs, o tik vienas dar geresnėj padėtyj. Skaitant šią žinią, jie veikiausiai bus jau išimti.

DARBININKŲ ŽODIS

(THE WORKERS' WORD)

Kanados lietuvių darbininkų sąvaitraštis. Leidžia "Darbininkų Žodžio" Draugija.

Prenumeratos kaina Kanadoj ir Anglijoj: metams $2.00; 6 mėnesiams $1.00. Visur kitur: metams $2.50; 6 mėnesiams $1.25. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite "Darbininkų Žodžio" vardu.

"DARBININKŲ ŽODIS"
184 Spadina Ave., Box .31, Toronto, Ont.

PUSTREČIO MILIJONO LITŲ VAGYS PALIUOSUOTI NENUBAUSTI

"Darbininkų Žodyje" buvo rašyta apie nesenai įvykusią Prekybos ir Pramonės banko bylą. M. Yčas ir jo patneriai, kaip teisme paaiškėjo, nunešė apie pustrečio milijono litų visuomenės pinigų. Bet tie vagys paleisti be pabaudos. "Lietuvos Žinios" rašo:

"Tačiau teismas įvyko ir tarė savo žodį: M. Yčas, Šodė ir J. Dobkevičius pripažinti kaltais, bet del įsisenėjimo, atleistį nuo bausmės ir nuo civilinio ieškinio, kuris siekia pustrečio milijono litų."

Lietuvos žmonės tokiuo fašistinio teismo sprendimu piktinasi. Galima spręsti net iš "Lietuvos Žinių" aprašymo. Jos toliau rašo:

"Reikšmingi prof. Leono teigimai, kuriais jis apibūdino teismui visuomenėj susidariusią moralę: 'kuri pajėgia tik alkaną, pavogusį duonos kasnį, apšaukti vagim, o visuomenės didelį turtą pągrobusį ir iš to turto puikiai gyvenantį, važinėjantį automobiliais, karietomis puikių arklių vežamomis, priiminėjantį daug svečių ir juos puikiausiai vaišinantį, labai gerbia, lenkiasi prieš jį, gėrisi juom, ima iš tolo prieš jį kepures'."

Štai koks režimas dabar Lietuvoj viešpatauja. Kuomet valstietis iš neturto nesumoka valstybinių mokesčių, tai už tai valstybė atima iš jo paskutinius daiktus ir net žemę. Bet kuomet fašistai pavagia valstybės iš žmonių surinktus milijonus, tai prieš tuos kepures nusiima.

Mes Kanados lietuviai būtinai turime susirinkti į Kanados Lietuvių Kongresą ir pasmerkti tokį režimą ir pareikalauti, kad jis pasitrauktų, o leistų Lietuvos žmonėms išsirinkti demokratišką valdžią.

RENGKIMES DAILY CLARION VAJUI

Su pirma diena gegužės mėn. prasidės Daily Clarion (Trimito) vajus už sukėlimą virš desėtko tūkstančių dolerių, kurie reikalingi laikraščio paramai pereinant į dienraštį. Laikraštis dienraščiu pradės eiti su pirma diena gegužės mėn. Vyriausia priežastis to vajaus, tai ta, kad pereinant į dienraštį laikraščio tiražas sumažės laikinai, nes dienraščio platinimas per įvairias organizacijas pasidaro nebegalimu. Bus tik atskiri asmenys, laikraščio platintojai, kurie vien ant to stovės, ir prenumeratoriai.

Gal kai kam atrodys, kad tie vajai per tankūs, nuvarginanti darbininkus. Tą galima pripažinti už tiesą. Bet reikia suprasti, kad tuos vajus daryti verčia ne kas kitas, kaip tik klasių kova. Kapitalizmo atakos ant darbininkų ir fašizmo ir karo pavojus stato darbininkams dideles užduotis, kurių atlikimui priseina smarkiai padirbėti ir pasiaukoti. Ir daug geriau dabar pasiaukoti, kada turime daugiau galimybių tą atlikti, negu tuomet, kada mes būsime sutriuškinti po fašizmo letena ar karo baisenybių.

"Darbininkų Žodis" supranta, kad Kanados lietuviai labai daug pasiaukavo "Darbininkų Žodžio" budavojimui. Bet jaučia už pareigą paraginti Kanados lietuvius energingai dalyvauti ir Daily Clarion vajuje, nes Daily Clarion yra viso tarptautinio judėjimo organas. Tai centralinis darbininkiško judėjimo vadas. Jo užduotis paskleisti vienybės idėją tarpe Kanados darbininkų, susidedančių iš įvairių tautų. O jei mes visi suremsime savo pečius, padėsime tam organizatoriui, jis sugebės tą atlikti. Tuomet Kanados kapitalizmo siekiai įsteigti fašizmą Kanadoj neišdegs.

TORONTO ALDLD KUOPA NEŠA IŠKĖLUS RAUDONĄ VĖLIAVĄ

Toronto ALDLD kuopa pereitais metais laimėjo raudoną vėliavą kaipo daugiausiai naujų narių gavusi. Šiais metais vėl pirmoj vietoj stovi. Viena Chicagos kuopa, sulyg Centro Komiteto pranešimo, turi 19 naujų narių, o Toronto 21. Toronto lietuvių kolonijai, kuri turi keletą šimtų lietuvių, lenktyniuotis su tokiom didelėm lietuvių kolonijom, kaip Chicaga, kur lietuvius skaito šimtais tūkstančių, nėra lengva, bet jau antru kartu imasi.

Draugai torontiečiai, aldiečiai, kurie gerai darbuojasi, ir stojantieji į ALDLD draugiją, labai teisingai elgiasi. Didelės revoliucinės organizacijos yra garantija suvienytam frontui. Juo didesnės revoliucinės jėgos, tuo daugiau veikėjų suvienyto fronto budavojime.

"Darbininkų Žodis" sveikina Toronto ALDLD kuopą ir linki laimėti antrą raudoną vėliavą. Vajininkai, pirmyn į darbą per paskutinę vajaus sąvaitę!

NEREIKIA RAMINTI SAVE ILIUZIJOMIS

Dabartiniu laiku daugeliui darbininkų atrodo, kad nėra reikalo mobilizuotis prieš reakciją ir fašizmą, nes šiuo laiku Kanadoj to visko nėra .Girdi, dabar kapitalizmas gudrus, jis mato, kad su reakcija negalima nieko atsiekti. Kiti įsivaizdina, kad krizis mažėja, tai su tuo kartu ir reakcija mažėja. Kai kuriems atrodo, kad sumažėjimas pašalpgavių yra tuo ženklu.

Tai labai klaidingas supratimas. Ir jis paeina iš to, kad darbininkai negali permatyti permainų buržuazijos taktikoj, jos politikoj. Buržuazija dar negalvoja apie pasidavimą darbininkams, bet priešingai—ji ieško naujų kovos būdų prieš darbininkus. Kai tik ji prisirengs prie to, tuomet pamatysime, kaip ji atgys ir pradės naujas atakas.

Krizis nei kiek nemažėja. Kanadoj pradeda pasirodyti požymiai finansinės suirutės. Daugelis miestų ir valsčių eina prie bankruto. Pašalpgavių sumažėjimas paeina iš priežasties baisaus persekiojimo pašalpgavių.

Fašizmo pavojus Kanadoj nei kiek nesumažėjo, bet nuolatos vis dar didėja, tik velkasi kitomis formomis ir netaip pastebimas. Dabar fašistinis judėjimas nebesivelka atvirų fašistų vardu, bet įvairių lygų skraiste dangstosi. Į fašistinį judėjimą įtraukiamos įvairios religinės ir net kultūrinės organizacijos. Iškeliami nauji obalsiai. Pavyzdžiui, Quebeco provincijoj fašistai kelia obalsį Quebeco provincijos atsiskyrimo nuo kitų provincijų.

Kol darbininkų klasė nepaims valdžios į savo rankas, kapitalizmas nesuminkštės. Jis nesitenkins nieku, o ieškos priemonių sudaužymui darbininkų klasės judėjimo ir palaikymui išnaudojimo. Tą gerai atminkime ir naudokimes tais momentais, kada kapitalizmo atakos būna laikinai atmuštos ir yra galimybių sparčiau mobilizuoti savo jėgas.

KAIP NELYGIAI Į NELAIMES ŽIŪRI

Kada įvyko Coalhurst mainose eksplozija, kurioj žuvo 16 mainierių, tai kapitalistinė spauda vos keliais punkteliais apie tai paminėjo. Eksplozijos priežastį komisija tyrinėjo taip, kad tik komedija išėjo. Ji visai nesistengė surasti tas priežastis, kurios privedė prie eksplozijos, kad paskui būtų dedamos pastangos apsaugoti kitų mainierių gyvybes.

Visai kitaip yra dabar, kuomet Moose River aukso mainose užgriuvo tris bosus. Laikraščiai deda puslapio didumo paveikslus, o kiek prirašo. Orlaiviais gabena mainierius gelbėjimui tų trijų bosų.

Darbininkai nelinki nei vienam papulti į tokią nelaimę. Niekas nesidžiaugia, kad trys bosai užgriūti giliai po žemėmis. Reikia dėti pastangas juos gelbėti. Bet tokios, jei ne didesnės, pastangos turi būti dedamos gelbėjimui mainierių. Reikia žiūrėti, kad mainose nieko nebūtų, kas iššaukia eksplozijas ir kitus nelaimingus atsitikimus.

EUROPOS PADĖTIS NUOLATOS TAMSĖJA

Tautų Lyga, kuri vienu laiku buvo bepradedanti virsti šiokiuo tokiuo taikos palaikymo įrankiu, paskutiniuoju laiku vėl sukliuro visai. Anglijos ir Francijos pataikavimas Mussoliniui sugriovė ją visiškai. Dabar nei viena šalis nebebijo ir laužo pokarines taikos sutartis diena dienon. Hitleris sulaužė Locarno sutartį, Austrija, Turkija ir kitos tą patį padarė. Visos šalys pradeda pasiutusį apsiginklavimą.

Kiek galima pastebėti, tai nėra susidariusios tokios stiprios jėgos Europoj, kurios bijotų tokie plėšikai, kaip Hitleris. Anglija pataikauja Vokietijos imperializmui, kas labai susilpnina Francijos ir Sovietų Sąjungos taikos bloką. Hitlerio drąsumas rodo, kad jis užtikrintas, kad Anglija neišstos prieš jo žygius, kas ir atsitiko.

Nereikia užmiršti, kad karo trokštančius Vokietijos imperialistus remia Francijos ir kitų šalių fašistai, kurie netrivoja pykčiu prieš Sovietų Sąjungą.

Suvienytas Frontas

Kova Už Taiką

Teisybė, kad imperialistiniai karai yra kapitalizmo produktas, ir kad tik nuvertus kapitalizmą bus galima panaikinti karus, bet taip pat teisybė, kad darbo masės gali sutrukdyti imperialistinį karą savo kovomis.

Šiandien pasaulis jau nebetoks, koks jis buvo 1914 metais.

Šiandien šeštoj pasaulio daly gyvuoja galinga proletarinė valstybė, kuri remiasi ant materialės pergalingo socializmo jėgos. Vedama Stalino išmintingos taikos politikos, Sovietų Sąjunga jau nekartą pavertė niekais užpuolingus karo ruošėjų planus.

Šiandien pasaulio proletariatas savo kovai prieš karą turi ne tik masinio veikimo ginklą, kaip kad 1914 metais. Šiandien tarptautinė darbo klasės kova prieš karą dar sujungta su Sovietų Sąjungos valstybės įtaka, su jos galinga Raudonąja Armija, kuri skaitoma svarbiausiu taikos sargu.

Šiandien darbininkų klasė jau nebe visa įtakoj social-demokratijos, dalyvaujančios buržuaziniame bloke, kaip kad buvo 1914 metais. Šiandien jau yra Pasaulinė Komunistų Partija, Komunistų Internacionalas. Šiandien jau didelė dalis social-demokratinių darbininkų krypsta Sovietų Sąjungos pusėn, prie jos taikos politikos, linkui suvienyto fronto su komunistais.

Šiandien koloninių ir pusiaukoloninių šalių žmonės į savo išsiliuosavimą nebežiūri taip betiksliškai. Priešingai, jie pereina vis prie aštresnės ir aštresnės kovos prieš imperialistinius pavergėjus. Geriausias to ženklas yra sovietinė revoliucija Chinijoj ir didvyriški darbai Chinijos darbo žmonių Raudonosios Armijos.

Neapykanta prieš karą nuolatos auga ir gilėja. Stumdama darbininkus į imperialistinio karo prapultį, buržuazija rizikuoja savo galva. Šiandien ne tik darbininkų klasė, valstiečiai ir kiti žmonės nori palaikyti taiką, bet ir prispaustos ir silpnesnės tautos, kurių nepriklausomybėms nauji karai sudaro pavojų. Net nekurios didelės kapitalistinės valstybės, prisibijodamos pralaimėjimo naujame pasaulio persidalinime, dabartiniu laiku stovi už išvengimą karo.

Tas viskas sudaro sąlygas sudarymui plačiausio darbininkų klasės ir visų darbo žmonių ir tautų fronto prieš imperialistinio karo pavojų. Remdamasis ant Sovietų Sąjungos taikos politikos ir milijonų darbo žmonių valios, mūsų kongresas atidengė perspektyvas išvystymui plataus prieškarinio fronto ne tik del komunistų avangardo, bet ir viso pasaulio darbininkų klasei, visų šalių darbo žmonėms. Šio plataus pasaulinio fronto realizavimo laipsnis ir jo veikimas nusvers, ar fašistiniai ir kiti imperialistiniai karo kurstytojai galės trumpoj ateityj uždegti naują imperialistinį karą, ar jų nevidoniškos rankos bus nukirstos galingo prieškarinio fronto kirvio.—**Dimitrovas** (Suvienytas Frontas Prieš Fašizmą ir Karą).

MONGOLIJOS LIAUDIŠKA RESPUBLIKA

Kur ji randasi

Mongolijos Liaudiška Respublika randasi tarpe Sovietų Sąjungos, Chinijos ir Mančuko. Ją dar vadina Išlaukine Mongolija ("Chalacha").

3,200 kilometrų Mongolija rubežiuojasi su Sovietų Sąjunga. Jos dydis yra apie pusantro milijono kvadratinių kilometrų, arba tokio dydžio, kaip Vokietija, Francija ir Anglija sudėjus į daiktą. Šiaurės rytų Mongolija—kraštas aukštų kalnų. Kita dalis—lygūs stepai. Pietryčių Mongolijoj randasi puikiausios gyvuliams ganyklos. Čionais ganosi geriausios ir didžiausios avių bandos.

Kas ten gyvena.

Mongolijos Liaudiškoje Respublikoje gyvena apie 900 tūkstančių žmonių, svarbiausi iš jų mongolai—chalchasai ir nekurios kitos mongoliškos gentės. Svarbiausis šalies ūkis—gyvulininkystė. Apie 22 milijonu galvų randasi Mongolijoje, daugiausiai avių ir ožkų (apie 16 milijonų), Randasi taipgi raguočių, arklių ir kupranugarių.

Pavasarį, vasarą ir rudenį mongoliški ūkininkai (aratai) kilnojasi su savo bandomis ganykla iš ganyklos. Dėlto jie ir gyvena lengvai išardomose tam tikrose palapinėse. Mongoliški gyvuliai apvalius metus ganosi tose stepų ganyklose. Tiktai paskutiniais metais prasidėjo tenais steigtis veterinarijos ir zootechnikos punktai. Tų punktų darbininkai aiškina mongoliškiems gyvulių augintojams apie parankumą ir net būtinumą pasidaryti šieno atsargą dėl žiemos.

Mongolijos istorija.

Kada tai Mongolija buvo tvirta savystovė viešpatystė. XVI šimtmečio pradžioje ji paliko viena iš Chinijos provincijų. Pirmiau Mongolijos valdžia buvo rankose kunigaikščių, kunigų (lamų) ir vienuolių, jų skaičius siekė 30 nuošimčių viso krašto vyriškų gyventojų, tai yra kiekvienas trečias vyras buvo vienuolis arba kitoks dvasiškis. Prie jų dar prisidėjo chiniški nuomininkai ir valdininkai. Tas visiškai sugriovė kraštą. Gyvulininkystės ūkis metas po meto puolė žemyn.

Mongolija jau senai stengėsi atsikratyti nuo Chinijos. Tą judėjimą palaikė carinė Rusija. Jai norėjosi gauti mongoliškas žaliavas—skūras ir vilnas. 1911 metuose Mongolija gavo nekurias teises nepriklausomybės nuo Chinijos, bet užtat papuolė į geležines rankas rusiškų pirklių ir valdininkų. Liaudies padėtis nepagerėjo.

Japonija taip pat jau nuo senai varvino seilę dėliai Mongolijos. Ją taipgi viliojo mongoliški turtai.

Nuo 1919 metų Japonija ypatingai susiinteresavo Mongolija. Ji Japonijai buvo reikalinga dėl to, kad užgriebti Sibirą. 1919 metuos chiniškas generolas, Japonijos papirktas, užėmė su savo kariuomene Išlaukinės Mongolijos sostinę Urgą.

Chiniškoji kariška klika sugriovė vidujinį krašto ūkį, užgrobė beveik visus gyvulius. Tas buvo jau po Didžiosios Proletarinės Rusijos Revoliucijos. Spalių revoliucija prabudino visas prispaustas ir pavergtas tautas Rytuose. Mongolijoj tuo laiku gimė liaudiška revoliucinė partija. Ji pastatė sau tikslu kovą už tautinį Mongolijos pasiliuosavimą.

Kaip Mongolija tapo liaudiška respublika.

Raudonoji Armija ginė lauk paskutines liekanas kolčiakiškų bandų iš Sibiro. Barono Ungerno kariuomenė įsiskverbė į Išlaukinę Mongoliją. Jie užėmė jos sostinę ir rengėsi iš tenais atakuoti Sovietus. Apiplėšimas taikių krašto gyventojų dar smarkiau padidėjo. Tada mongoliška valdžia kreipėsi į Rusijos Sovietinę valdžią prašydama pagelbos kovai su tų banditų šaika. Pavasarį 1921 metais, pagal prašymą mongoliškos valdžios, dalis Raudonosios armijos drauge su partizaniškomis dalimis revoliucinės Mongolijos išstojo prieš Ungerno baltasias bandas. Atkakliuose mūšiuose Ungerno kariuomenė tapo sumušta, pats Ungernas papuolė į Raudonosios Armijos rankas ir tapo sušaudytas.

Pusėtinai švietėsi Mongolijos revoliucinė valdžia, bet liaudies masės dar nebuvo užtektinai susipratę. Liaudiška valdžia sutiko, kad Mongolijos priešakyje atliktų galva budiškos šventyklos Bogdo—Gegen su tvirtai aprubežiuotomis teisėmis.

Spalių mėn. 5 d. 1921 metuose Maskvoje įvyko konferencija, kurioje dalyvavo delegatai nuo mongolų liaudiškos valdžios ir atstovai sovietinės valdžios. Toje konferencijoje tapo užmegsti draugiški ryšiai tarpe Išlaukinės Mongolijos ir Sovietų Sąjungos. Sovietų Sąjungos valdžia atsisakė nuo visų plėšikiškų sutarčių, padarytų cariškos valdžios su Mongolija.

Liaudiška—revoliucinė partija Mongolijoj tęsė savo darbą tolyn. Masių politinė sąmonė augo. Buvo panaikintos privilegijos ir ypatingos teisės mongoliškų kunigaikščių, dvarponių ir visokių dvasiškių. Kunigaikščių turtai tapo konfiskuoti.

1924 metuos mirė Bagdo—Gegen ir Mongolija buvo paskelbta liaudiška respublika. Pirmam mongoliškos liaudies atstovų suvažiavime buvo priimta konstitucija.

Tokiu būdu nuo 1924 metų Išlaukinė Mongolija gyvuoja kaipo nepriklausoma Mongolų Liaudiška Respublika. Liaudiška dėl to, kad kaip aukštesnioji valdžia, taip vietinė priklauso nė kunigaikščiams ir dvasiškiams, o atstovams plačiųjų darbo masių, aratoms. Tada 1924 metuos buvo priimtas nuosprendis, perkrikštyti krašto sostinę Urga į Ulan Bator, kas reiškia Raudonasis turtuolis.

Daug nuveikta per 15 metų.

1936 metais Mongolijos Liaudiška Respublika paminės 15 metų sukaktį savo nepriklausomybės. Per tuos 15 metų jie pasiekė tvirtą ir aukštą išvystymą liaudiško ūkio ir kultūros. Gyvulininkystės ūkis labai smarkiai pažengė pirmyn.

Laikuose 1913 metų Išlaukinės Mongolijos teritorijoje buvo 13 milijonų gyvulių, o jau 1934 metuos ten radosi 22 milijonai. Pagelbint Sovietų Sąjungai buvo įsteigta nuosava pramonė—ant teritorijos Mongolijos Liaudiškos Respublikos buvo pastatyta žymus skaičius fabrikų perdirbimui vilnų, skūrų ir kitokios žaliavos. 1934 metuos Čatkily buvo pastatytas fabrikas apdirbimui vilnų. Ulan Batore tapo užbaigta statyba stambaus pramonės kombinato, susidedančio iš elektros stoties, keletos tekstilės ir avalinės fabrikų. Tame kombinate dirba 3,000 darbininkų, kas reiškia stambią skaitlinę dėl Mongolijos Respublikos.

Septintame suvažiavime Mongolijos Liaudiškos Respublikos premieras Gendun savo kalboje pažymėjo:

"Dabartiniu laiku, kaipo rezultatas energiškų valdžios padarytų žingsnių, mūsų gyvulininkystė ir abelnai visas krašto ūkis parodė žymų progresą. Mes žymiai pagerinom ir išplėtėm mūsų užrubežinę prekybą. Ačiu pagelbai Sovietų Sąjungos, mūsų kraštas aprūpintas visomis reikalaujamomis reikmenimis. Mūsų užrubežinė prekyba daugiausiai yra vedama su Sovietų Sąjunga. Tas mums duoda didelį patogumą ir paliuosuoja mus nuo kapitalistinės eksloatacijos."

Iki tautinės revoliucijos Mongolijoj buvo vien tik vienuolynų mokyklos. Dabar ten randasi daug liaudies pradinių ir aukštesniųjų mokyklų, kuriose mongoliški vaikai mokinasi savo prigimtoje kalboje. Ulan Batore yra įsteigtas nacionalis teatras, išeina penki laikraščiai. Plačiai yra naudojamas radio, dėl ryšių palaikymo su atskirais krašto punktais. Visose šakose dirba savi apmokinti žmonės. Pats krašto ūkis yra pilnai mechanizuotas Sovietų išdirbystės mašinomis. Yra pravesta šimtai kilometrų gerų kelių—plentų. Mongolijos apsigynimo jėgos yra 60,000 apginkluotos kariuomenės. Kariuomenė apginkluota paskutinių dienų kariška technika. Ji turi šimtus geriausių kariškų tankų, broniruotų automobilių ir t.t. Taipgi ji turi orinį kariską laivyną, susidedanti iš 300 naujausios rūšies orlaivių ir šimtus gerai lavintų lakūnų.

Japoniški imperialistai deda visas pastangas, kad prasiveržus per Išlaukinės Mongolijos žemę arčiau prie sovietinio rubežiaus. Pažiūrėjus į žemlapį kiekvienam bus aikšku, kokią didelę reikšmę gali turėti Mongolija ištikus karui tarp Japonijos ir Sovietų Sąjungos. Dėlto nuo 1934 metų japonų—mandžuriška kariuomenė pradėjo nuolatiniai užpuldinėti mongoliškus rubežius darydama visokias provokacijas. Japoniški imperialistai atvirai kalba apie būtiną reikalą užgrobti Mongoliją. Japonų laikraščiai nuolatiniai kartoja, kad Išlaukinė Mongolija yra jiems būtinai reikalinga kariškiems veiksmams prieš Sovietų Sąjungą dėliai užgrobimo Sibiro. Bet tos imperialištiškos svajonės turės supliukšti. Sovietų Sąjunga jau yra viešai pareiškus, kad atsitikime jei būtų Mongolijos Liaudiška Respublika užpulta per Japonijos imperialistus, Sovietų Sąjunga jai padės taip, kaip padėjo 1921 metuos.

Petras

DARBININKO AKIM ŽIŪRINT

CCF vadai per Ontarijos provincijos konvenciją dar kartą pakartojo, kad jie nenori darbininkų klasės vienybės. Kuone visi didieji vadai konvencijoj kalbėjo prieš suvienytą frontą.

• • • • •

Tie žmonės mano, kad jie vieni viską atliks. Bet kaip pasirodo, tai jie dar labai mažai darbininkų turi savo eilėse. CCF Ontarijos provincijoj turi vos keletą tūkstančių narių. Konvencijoj buvo atstovaujama tik 3,000.

• • • • •

Bet tie tarimai, padaryti konvencijoj, jau dabar sulaužomi. Nei Toronte, nei kituose miestuose, kur CCF prisidėjo prie apvaikščiojimo Pirmos Gegužės, CCF organizacijos neatkreipė atydos į tuos tarimus ir pasiūlė suvienytame fronte. Tai ženklas, kad tarimai prieš masių norus.

• • • • •

Komunistai neįsivaizdina, kad būtų galima kuriai nors darbo klasės srovei atlikti visus darbo klasės reikalus. Iš po kapitalistinio jungo pasiliuosuoti galima tik visiems bendrai kovojant. Tik darbininkų, valstiečių ir kitų darbo sluogsnių bendros jėgos nugalės išnaudotojus.

• • • • •

Kita, vienos kurios nors srovės atsistojimas priešakyje, reiškia nustūmimą kitų į šalį, neleidimą tų žmonių bendrai rūpintis savo klasės reikalais. Tai ne demokratiška. Tai norėjimas uždėti savo valios ant kitų.

• • • • •

Nei viena srovė darbo klasės negali pasisavinti klasių kovos. Tiesa, kad skiriasi taktika ir daugelis kitų klausimų. Bet tiems skirtumams esant niekad nebus galima laimėti klasių kovos, nebus galima įsteigti beklasės visuomenės. Tik tada bus darbo klasė pergalinga, kada ji bus suvienyta taktikoj ir principuose. Kiekvienos darbo klasės partijos ar organizacijos vyriausia užduotis turi būti siekymas darbo klasės vienybės.

• • • • •

Komunistai tą daro. Jie supranta, kad socialdemokratų ir kitų klasės srovių įsitikinimai skiriasi nuo komunistų, ir kad jie klaidingi. Bet nestumia jų, o ieško susitarimo su jais, ieško kelių suvienyjimui darbo klasės jėgų.

• • • • •

Būtų didžiausia klaida kuriai nors srovei kovoti, kad tik savą liniją pravesti. Svarba ne tame, kuri pusė laimės, bet suradimas teisingos linijos, taktikos kovai su priešu, kad būtų galima jį nugalėti. Darbininkams įvairių įsitikinimų reikia diskusuoti įvairias politines sroves, kad surasti tą teisingiausią liniją į pergalę.

• • • • •

Už pavyzdį galime paimti Leniną, kuris griežtai kovojo už liniją. Ne visada jis gaudavo didžiumą. Bet jis ir mažumą gaudamas nesakydavo, kad jis pralaimėjo. O jei ant ko ir daugumą gaudavo, bet jei pasirodydavo, kad yra kas nors taisytina, tuoj taisydavo.

• • • • •

Komunistai seka klasių kovos keitimąsį ir taiko prie to savo veikimą. Jie vakar kritikavo tuos žmones, o šiandien eina išvieno su jais. Delto, kad tie žmonės pamatė, kad šiandien reikia kitaip veikti. Būtų todel nesąmonė juos smerkti už tai, kad jie pamatė savo klaida.

• • • • •

Mes lietuviai darbininkai, būdami visos darbo klasės dalimi, taip pat privalome **ieškoti tos tiesiosios linijos.** Nestatykime sau barikadų manydami, kad viena kuri pusė turi laimėti ant kitos, sumušti ją ir t.t. Kaip sakiau aukščiau, darbininkų išeitis vienybėj, teisingoj taktikoj. Parapijonas nelaimės, jei jis nesuvienys nuo jo atskilusius draugus. Taip pat socialistas ir komunistas. Kiek komunistui rūpi visų darbininkų suvienyjimas, taip turėtų rūpėti ir socialistui ir katalikui.

J. Paukštis

Į Draugus Udarininkus

Keletas udarninkų yra negrąžinę aukų blankų iš pereito vajaus. Prašome tuojaus grąžinti, kad ir tuščias, kurie neturite parinkę. Taipgi pinigus, kurie parinkote.

Skaitytojai, jei žinote pas ką dar yra užsilikusių blankų, prašome paraginti, kad grąžintų.

Taipgi prašome atsiliepti kas esate rinkę ar aukavę ir nematėte laikrašty paskelbtų jūsų aukų. Visos gautos aukos buvo skelbiamos per laikraštį.

Administracija

AUKOS

Calgary, Alta. Drg. A. Vizbaras, per K. V. K. prisiuntė aukų. Stabingaitė M. 25 c., Vizbaras O. 15 c. Po 10 centų aukavę: W. Warinchuk, J. Chudriwchuk, J. Chaniuk, J. Pozch, F. Zebrun ir J. Sheibak. Viso surinkta $1.00.

Calgary, Alta. Drg. F. Wewrick prisiuntė aukų sekamai: Slavėnas R. 50 c., Ručinskas J. 50 c., Balsaitis P. 30 c., Kučinskienė V. 25 c., Ručinskienė L. 25 c., Kučinskas A. 25 c. ir Lauruška U. 25 c. Viso $2.30.

Gegužiniai Lapeliai

"Dabar tamsu, lauke lynoja,
Skubėkim, drauge, į gatves.
Čia šviesa skleidžiama tamsoje,
Tad naktyj platinsim ir mes.

Atsišaukimų—štai čia krūva,
O ten skelbimų įvairių.
Tokia darbymetė tebūna
Tik po sąvaičių keturių.

Netaip, klausyk, štai į užantį—
Dešine imk ir į duris...
Ir užbaigta. Dabar supranti?"
Draugas draugą mokino vis.

Vėliau į miestą išžygiavo,
Bėgiojo, sėjo lapelius.
Visur juos darbininkai gavo,
Bet tik po vieną—ne kelius.

Užbaigę platint namo grįžo
Prie daugelio kitų darbų,
Kuriuos atlikti pasirįžo
Nebodami savų vargų.

Bet veltui darbas jų neėjo,
Pajuto jį priešų gauja:
Tūkstančiais žmonės sugužėjo
Į rengtą demonstraciją.

Prolet—Aras

Senis ir Gegužės Pirmoji

Tamsioj samanotoj pirkioj
Gyveno šeimyna viena,
Nelankė jos džiūgėsys ryto,
Nežadino linksma daina.

Šeimynos galva—senas tėvas
Dirbtuvėj dienas prakaitavo
Ir pusbadžiai save ir šeimą
Maitino iš uždarbio savo.

Dar rytas ankstus, neprašvytęs,
O senis jau gatve žygiuoja.
Greit darbo netekti juk gali
Ir likt tuomet bado globoje.

Bet kartą pramigo senelis,—
Ne juokas diena iš dienos
Kilot sunkenybes negaunant
Poilsio minutės vienos.

Kada jis atbudo iš miego,
Šūnus jau pas jį su žinia:
—Tėveli, tėveli, skubėkie!
Gatvėj demonstruoja minia!

Paėsksta ir skarmalus savo
Sugriebęs apleidžia namus.
Pažino senelis greit sceną,
Kad Pirma Gegužės pas mus.

Veidai jam kasdiena matyti,
Bet tiktai kitokia varsa:
Drąsumo išreiškentie srytį.
Neilstoma spindi narsa.

Atgime ir senio greit veidas
Ir dingo minios sukuryj,
Aidėjo Tarptautinės aidas
Drąsių darbininkų būryj.

Visame pasaulyj tą dieną
Skambėjo Gegužės garsai,
Nes seniai ne vieni žygiavo,
Prie jų ir jaunųjų būriai.

Prolet—Aras

Nuskriaustos Širdies Jausmas

Prabėgo laimingieji
Žvaigždėti vakarai,
Kuomet su mylimuoju
Kalbėdavom giliai.

Nuoširdžiai jį mylėjau,
Kaip žiedą del savęs.
Kartu kovot išėjau
Dėl laisvos ateities.

Mane jis ir mylėjo,
Jo laimė aš buvau,
Už teises skriaudžiamųjų
Išvien kovodavau.

Nedaug jis tesuspėjo
Svarbių darbų nudirbt,
Nes vadovaudams streike
Nuo kulkos gavo mirt.

Streikavom tik už būvį,
Dėl algų nukirstų
Ir dėliai dienos darbo
Trumpesnių valandų.

Jis krito bekovodams
Del gerbuvio draugų,
O aš jo darbą tęsiu
Nebodama vargų.

J. Šutas

LITERATŪRA IR MENAS

Gegužiniai Lapeliai

abar tamsu, lauke lynoja,
ubėkim, drauge, į gatves.
šviesa skleidžiama tamsoje,
d naktyj platinsim ir mes.

sišaukimų—štai čia krūva,
ten skelbimų įvairių.
kia darbymetė tebūna
k po sąvaičių keturių.

taip, klausyk, štai į užantį—
šine imk ir į duris...
užbaigta. Dabar supranti?"
augas draugą mokino vis.

liau į miestą išžygiavo,
giojo, sėjo lapelius.
sur juos darbininkai gavo,
t tik po vieną—ne kelius.

baigę platint namo grįžo
e daugelio kitų darbų,
riuos atlikti pasirįžo
bodami savų vargų.

t veltui darbas jų neėjo,
juto jį priešų gauja:
kstančiais žmonės sugužėjo
engtą demonstraciją.

Prolet—Aras

Pirmoji Gegužės

Visuose kraštuose, nuo poliaus lyg poliaus,
Klasinėje dirvoj darbuojasi broliai.
Tartum sukilimo prieš skurdą idėja
Minią tarptautinę būtų užžavėjus:
Pirmosios Gegužės prašvitusią dieną
Į gatves išžengia visi jie lyg siena.

Visur darbininkai kaip jūra banguoja;
Prieš karą fašizmą audringai išstoja.
Solidarumo jausme paskendusi minia
Atakomis tramdo valdžią buržuazinę,
Ką drįso jos teises užgniaužiti, paneigti,—
Šiandien ji išėjo iš naujo atsteigti.

Garsi yr' del mūsų Gegužės Pirmoji;
Berlino, Chicagos kova kruvinoji.
Draugus mūs nužudė ginkluoti budeliai
Pirmoje Gegužės pastodami kelią.
Mes protestą keliam ir kelti neliausim,
Kol laisvę ir teises savąsias išgausim.

Tuo laiku, kai dujos ir parakas dvokia,
Ar yra išeitis del mūsų kitokia,
Kaip kovą atsukti į priešų lizdus
Ir kurti pasaulyj Sovietų pradus!?
Nes karas, fašizmas kasdien pric mūs slenka
Prieš juos mes išstokime ranka į ranką.

Apjuosia pasaulį ugninė mintis
Ir juntam, kaip gyslose teka mūs kraujas,
Raudonas, kaip mūsų vėliavos spalva,
Ką nešam iškėlę linkui idealo.
Nežus veltui darbas, gyvenimas naujas
Pražys ir vergijos sulauksime galo.

R. Svyrūnėlis

...nis ir Gegužės Pirmoji

...msioj samanotoj pirkioj
...veno šeimyna viena,
...lankė jos džiūgėsys ryto,
...žadino linksma daina.

...mynos galva—senas tėvas
...btuvėj dienas prakaitavo
...pusbadžiai save ir šeimą
...itino iš uždarbio savo.

...rytas ankstus, neprašvytęs,
...enis jau gatve žygiuoja.
...it darbo netekti juk gali
...ikt tuomet bado globoje.

...kartą pramigo senelis,—
...juokas diena iš dienos
...ot sunkenybes negaunant
...ilsio minutės vienos.

...da jis atbudo iš miego,
...nus jau pas jį su žinia:
...Tėveli, tėveli, skubėkie!
...tvėj demonstruoja minia!

...šoksta ir skarmalus savo
...griebęs apleidžia namus.
...žino senelis greit sceną,
...d Pirma Gegužės pas mus.

...idai jam kasdiena matyti,
...t tiktai kitokia varsa:
...asumo išreiškentie srytį.
...ilstoma spindi narsa.

...gime ir senio greit veidas
...dingo minios sukuryj,
...dėjo Tarptautinės aidas
...asių darbininkų būryj.

...same pasaulyj tą dieną
...ambėjo Gegužės garsai,
...s seniai ne vieni žygiavo,
...ie jų ir jaunųjų būriai.

Prolet—Aras

Nuskriaustos širdies Jausmas

...abėgo laimingieji
...aigždėti vakarai,
...uomet su mylimuoju
...albėdavom giliai.

...uoširdžiai jį mylėjau,
...aip žiedą del savęs.
...artu kovot išėjau
...ėl laisvos ateities.

...ane jis ir mylėjo,
...laimė aš buvau,
...ž teises skriaudžiamųjų
...ivien kovodavau.

...edaug jis tesuspėjo
...varbių darbų nudirbt,
...es vadovaudams streike
...uo kulkos gavo mirt.

...treikavom tik už būvį,
...ėl algų nukirstų
...r dėliai dienos darbo
...rumpesnių valandų.

...is krito bekovodams
...el gerbuvio draugų,
... aš jo darbą tęsiu
...ebodama vargų.

J. Šutas

MOKYKLOJE

Stambūs vandens lašai nuo stogų krisdami atsimušė į kietą šaligatvį ir smulkia rasa apibėrė Jono skylėtus batus. Gatve zvimbia riedėdami automobiliai. Žmonės šaligatviu eidami pro jį pažiūri į jo suvargusį veidą ir eina savais keliais. Kai kurie iš jų pasuka į kairę ir pranyksta duryse. Be vilties, suvargęs Jonas retkarčais dirsteli į jų pusę ir mano: "Laimingesnis būčiau, jei galėčiau ir aš ten prie stiklelio sušilti."

Staiga, kaip iš ugnies iššokdamas, senas Jono draugas sudavė jam ranka per petį tardamas:

—Kas per paibelis prilipino tave čia prie sienos, ar negali eiti po pastoge?

Toks netikėtas, staigus pasirodymas senai matyto draugo, Joną giliai sujaudino ir išspaudė iš akių dvi dideles ašaras.

—Po šimts pypkių, nors ir negeriu svaiginančių gerimų—užeikim.

Draugas iš karto pašaukė po du stiklus alaus, gi jis jau pataikaujančiu nuolankumu pasakojo savo pasibaisėtino likimo istoriją. Patį likimą lygindamas prie jėgos, kuri įstūmė jį į girtuokliavimo ligą.

Kada Jonas baigė pasakoti, jo draugas ragindamas gerti po antrą stiklą alaus tarė, lyg mokytojas į mokinį neaukštu tonu:

—Kuomet žmonės nesuprato svaigalų veikimo, pradėjo gerti savo paties padarytą rūgštį ir priprato. Tą rūgštį jie vartojo po pergalės savo priešo, arba po nepasisekimų. Tai buvo gilioj senovėj. Šiandien, kuomet vadinamoji civilzacija garbinama ir priduodama jai negirdėtos garbės vardas, žmonės vistik nedaug kuo skiriasi nuo laukinių, nuodyjasi patys save po nepavykusių siekimų, kaip kad laukiniai mūsų bočiai darydavo.

—Štai ir tu, brangus mano drauge, juk gali suprasti, kad girtuokliavimas jokiu būdu neprisideda prie laimėjimų.

—Esi mokinys, nors ir senos mokyklos, vienok tavo smegenis mankštino, vystė. Tas mankštinimas ir mokslas, galima sakyti, tau nieko gero nedavė, nes ta mokykla nebuvo surišta su gyvenimu. Ir taip greitai, kaip tu ją pabaigei, išėjai į pasaulį visai nepasiruošęs gyvenimui. Tikėjaisi, po užbaigimo mokyklos, gauti lengvą darbą ir gražiai gyventi, bet išėjo kitaip. Vietoj gražių svajonių—skurdas ir sielvartas stumia į girtuokliavimą. Bet negalima kaltinti vien mokyklą. Reikia kaltinti visą tą pamatą, ant kurio stovi visa visuomenė ir kartu mokykla, kurią tu pabaigei.

Tykus ir ramus draugo balsas nešė karčią tiesą į Jono sąmonę, gi jo širdyj virė piktumas ant savęs ir ant viso pasaulio. Jam norėjosi eiti ir ieškoti skriaudų priežasties, neapsistojant prieš didžiausias kliūtis, gi suradus sunaikinti ją be jokio pasigailėjimo.

Išgėrę po antrą stiklą alaus, abu pakilo nuo kėdžių ir išėjo pro duris laukan. Atsisveikinant Jono draugas užkvietė jį ateiti į darbininkų savitarpinio lavinimosi mokyklėlę, 8 val. vakaro, Stefanes Nr. 4.

Saulutė leisdamosi toli už horizonto vakarų pusėj nunešė su savim baltą dienos šviesą. Tamsus vakaras pradėjo skverbtis į priemesčio aplūžusias grįteles, kurios nuliūdę ir tykios. Kaip kuriose pasirodė elektros lempų šviesa, bet buvo ir tokių, kuriose spinksojo mirksėdamos gazinės lempos. Iš vienos grįčios, pro aplūžusias duris, išėjo Jonas. Pakėlęs savo nuvargusį veidą į viršų apsidairė ir nutraukė miesto link.

Lygiai aštuntoj valandoj Jonas buvo draugo nurodytoj vietoj, į kurią rinkosi darbininkai. Jie buvo visokio amžiaus ir įvairaus amato, bet daugumoj paprasti darbininkai.

Vienas iš susirinkusių priėjo prie stalo ir paprašė visus užbaigti pašnekėsius. Tuo pačiu laiku prie stalo priėjo sekantis darbininkas, išsivyniojo su savim atsineštą ryšulėlį, pasiėmė iš jo pundelį popierių susektų špilkute ir pradėjo skaityti. Antgalvis, kuris įstrigo Jonui į atmintį, skambėjo: "Gyvenimo ironija ir kelias iš skurdo."

Tai buvo vaizdelis iš apsireiškimų kasdieninio gyvenimo. Tai buvo aprašoma vieno nusiminėlio ir be vilties apimto asmens, iš pasiturinčios klasės, kaip jis nematydamas jokios išeities gyvenime patapo nuskurusiu valkata. Nors jis buvo baigęs vidurinę mokyklą, bet iš jos išeidamas mažai ką teišsinešė gyvenimui naudingo, išskiriant kelias teorėmas, kurias jokiu būdu negalėjo pritaikinti prie tuo laiku esamų sąlygų. Didžiausiame skurde jis rinko išmaldas ir mainė ant svaigalų. Begerdamas gavo ligą ir mirė.

Šale šio apgailėtino vaizdo, buvo antras, kuriame vaizdavo vargo prispaustą darbininką, bet su vilčia ir pasiryžimu ieškoti kelio į rytojų. Jis skaitė knygas, laikraščius, ieškojo tiesos, per kurią galėtų pažinti savo draugus ir priešus, iki prasilavino iki tiek, kad pradėjo pats dalyvauti spaudoj. Sunku jam buvo tas darbas, tas mokslas pernešti, bet pernešė.

Visą laiką vaizdelį skaitytojas skaitė vienodu tonu, kartais neatsimušdamas nei įtaškus, kas sudarė sunkumą suprasti vaizdelio turinį. Bet vienok Jonas suprato ir širdyj jautė, lyg kad tas vaizdelis būtų taikomas jam.

Vadovaujantis tam vakarui mokyklėlėj draugas, atsikreipė į mokyklėlės lankytojus prašydamas imti ir aptarti vaizdelio turinį. Po trumpos kritikos ir pastabų paskyrė jį patalpinti spaudoj.

Vėliau iš eilės sekė aprašymas, kuriame vaizdavo bedarbio likimą. Bet mintys buvo taip nesuristos, sakiniai ištęsti, kas nustelbė pagrindinę mintį, kuri vietomis buvo vos besugaudoma, gi vietomis visai pranyko tarp šalutinių minčių.

Kuomet pabaigė skaityti ir vadovaujantis draugas atsikreipė į kitus draugus aptarti aprašymą, tai vienas iš draugų pasiulė tokios vertės aprašymėlius visai neskaityti ir neleisti veltui laiko. Vadovaujantis draugas pakilęs nuo kėdės pratarė trumpai ir ryškiai sakydamas:

—Mes gyvename pūvančioj sistemoj, kurioj viešpataujančios klasės nariai buvo dievinami, kaip viršgamtiška esybė. Pataikaujanti jiems rašėjai vaizdavo, kaip prigimtus genijus žinojime ir supratime. Mus gi, darbininkų klasę, skaitė gyvenimo atmatomis, neturinčiomis jėgų ir gabumų pažinti mokslą ir kurti. Šį vakarą mes susirinkę čia iš įvairių dirbtuvių ir nuo viešpataujančios klasės mėšlyno, atsinešėm savo gabumus. Jie yra išreikšti pavidale žodžių ir mes juos privalome kolektyviškai atatinkamai įvertinti duodant savo pastabas ir nurodymus. Mes turime atminti kartą ant visados, kad pas mus yra tokios pat ypatybės mokytis ir suprasti, kaip ir pas viešpatajančios klasės narius. Mūsų užduotis tas ypatybes ugdyti, kelti iš amžiais prispausto miego.

Po trumpų diskusijų aprašymėlį nutarė palikti kaip netinkamą spaudai. Bet padrąsindami aprašymėlio autorių kvietė darbuotis toliau nenustojant vilties.

Daug vaizdelių, aprašymėlių ir eilių buvo skaitoma ir diskusuojama jų turinio kokybė, bet Jonui, kažin kodėl, kiti nelabai pasiliko atmintyj. Gal būt užtai, kad į jo galvą pradėjo skverbtis kitos mintys ir įvairūs prisiminimai iš praeities.

Kada užsibaigė pamokos ir draugas priėjęs prie Jono užklausė, kaip jam patinka tokios rūšies mokykla, Jonas ilgai negalvodamas pasakė:

—Ta mokykla, iš kurios mokiniai išeidami išsineša žinias ir gali jas pritaikinti prie esamų sąlygų, yra gera. Šios rūšies mokykla mokiniams gera tuo, kad joje esanti mokiniai mokinasi viens nuo kito.

J. Pauža

LITERATŪRINĖ KURYBA IR MES

(Tąsa iš " D. Ž. Nr. 13)

Rašytojas dėstydamas savo mintis kokiame nors rašinyje išreiškia įvairiais būdais, formomis. Kartais autorius kalba, arba dėsto mintis nuo savęs be jokių kito įsimaišymų, be kito kalbų. Tokią autoriaus kalbą arba kūrinį vadina **monologiniu.**

Kitais-gi atvėjais autorius reikšdamas mintis naudojasi kitų žmonių kalbomis. Čia būna arba autoriaus klausimai, arba jo pasikalbėjimai su kitais žmonėmis arba visai kitų dviejų ar net keleto asmenų pašnekėsys. Tokias kalbas arba veikalus vadina **dialoginiais.**

Atskirti kuris veikalas yra monologine forma rašytas ir kuris dialogine—labai lengva, nes reikalinga tik susipažinti su jais.

Dialogine forma rašomi dialogai ir visokie scenos veikalai, beto naudojasi ir kitokiuose kūriniuose, kur autorius randa reikalingu panaudoti.

Mums, kaipo pradedantiems šį bei tą rašinėti, reikalinga žinoti ir tokiuos dalykus, kaip prozos ir poezijos skirtumai, nes mes tankiai sakome, kad proza yra visi tie kūriniai, kurie neeilėraštine kalba parašyti; o poezija—visi eiliuotieji kūriniai. Čia ir glūdi tokiamė manyme didelė klaida, nes daugybes eilėraščių galima priskirti tik prie prozos, o taipgi daugybę neeiliuotų kūrinių yra gryna poezija, žiūrint turinio ir kalbos atžvilgiu.

Tankiai tas pats autorius ir tą patį dalyką aprašydamas gali sukurti ir poezinį kūrinį ir prozinį, nors visai nesivaduos eiliavimo taisyklėmis. Jeigu rašydamas rašytojas atsižvelgia į tikrąjį aprašomojo dalyko stovį, ar į paduotų žinių teisingumą, norėdamas, kad jo aprašomas dalykas būtų teisingai aprašytas, kaip jis ir yra, tai tuomet jis sukurs prozinį veikalą; o jei jis aprašomąjį dalyką aprašys jau nebeprastame jo stovyje, o kilnesniame, gražesniame, kokio autorius norėtų matyti, kitaip sakant, ideališkame, tai išeis poezinis kūrinys.

Prozos ir poezijos skirtumai yra tokie: Proza vadinasi tie kūriniai, kurie aprašo, aiškina paprastų dalykų ypatybes ir jų supratimą; poezija—tie, kurie vaizduoja idealinį pasaulį (geresnį, gražesnį, žmones tobulesniais ir t.t.). Čia rašytojas nesirūpina tiek išlaikymu tikrenybės, kiek perdavimu tų vaizdų, kurie kyla jo vaizduotėje, kuriuos jis sukuria.

Kad gerai ir lengvai galėtum atskirti prozinius veikalus nuo poezinių, reikalinga skaityti daugiau ir gerų kūrinių kaip proza, taip poezija parašytų.

Per laikraščio skiltis patiekti pavyzdžius labai sunku, nes patiekus kelias eilutes sunku kas nors suvaikyti ir kartais dar daugiau galima suklysti; o patiekti koks kūrinys nėra galimybės del vietos stokos. Prie visko dar man rūpi šiek tiek prasitarti apie stilistiką.

Žodis "stilistika" yra ne kas kitas, kaip stiliaus mokslas. Tai yra mokslas, kuris nurodo taisykles ir privalumus, kurių turi laikytis rašytojas, kad jo kūrinys būtų sukurtas taisyklingai ir gražia kalba. Bet stilistika nenurodo ir negali nusakyti kiekvienam rašytojui stiliaus, nes rašytojai yra ne vienodų gabumų ir prasilavinimo. Stilistika stato šiuos reikalavimus kiekvienam rašytojui: Taisyklingumo, aiškumo, grynumo, ir tikslumo kalbos.

Galybės atsitikimų rašant yra, kuomet vartojami žodžiai ar pasakymai neatatinka gramatikos taisyklėms. Jei nepripažinti gramatikos mokslo, tai reikėtų arba susidaryti gramatiką kiekvienam rašytojui, arba pripažinti kokią kitą gramatiką. Šiandien netik Lietuvoje laikosi Jablonskio rašybos, bet ir mes kanadiečiai ją vartojame, kaipo aiškiausią ir tinkamiausią iki šiol rašybą.

Gauname nuo draugų nusiskundimų, kad nėra vadovėlių kalbos mokslui. Daugumas draugų turi omenyje gramatikų, bet gramatikas studijuodami neką tegalėtumet išmokti—čia reikalingos knygos, raštai, kurie būtų parašyti taisyklinga kalba. Šiuo atžvilgiu mums reikėtų susirūpinti. Vadovėlis lieka vadovėliu, tai yra tiktai taisyklių mokslas, bet taisykles supratę ir pritaikę praktikoje gausime žinojimą.

P. A.

DŽIMO KLAIDA

Didžiulės plieno dirbtuvės sirenai spiegiančiu balsu užkaukus, aidas nuaidėjo per visą miestą ir atsimušė toli užmiestyje, pranešdamas fabriko darbininkams, kad 6 valandos vakaro. Darbininkai kaukimą linksmai sutiko. Nors nemalonus balsas giliai lindo į ausis, kas darė didelį apsunkinimą smegenims, bet jiems tas balsas sukėlė šypseną veiduose, nes davė žinią, kad pasibaigė viena jų sunki darbo diena.

Darbininkai dirbo per dieną prie tirpstančios rūdos, kuri tirpo didžiuliame tam tikros medžiagos pečiuje. Ištarpintą rūdą traukė tam tikrais keltais ir pylė į iš smėlio padirbtas formas. Išgirdę sireną perdavė savo darbo įrankius atvykusiai jų vietą užimti darbininkų pamainai. Kurie anksčiau suspėjo perduoti darbo įrankius, tie atsargiai slinko prie durų per garais ir smėliu pripildytą karštą fabrikos atmosferą, saugodamies, kad neįpultų į skystą, žerintį, karštą rūdos skiedinį.

Dasigavę prie durų, godžiai traukė į save pavasario kvėpiantį orą, šluostėsi nuo savo veidų prakaitą, kuris buvo susimaišęs su smėlio sluogsniu, darydamas biaurų jų kūnui niežėjimą. Truputį patraukę į savo krutinės oro ir išjudinę veikti per dieną nuvargusius plaučius, ėjo į apsiprausimo kambarį.

Tarpe fabriko vartų nuošaliai stovėjo gražiomis drapanomis apsirengęs, gražiai nuskustu veidu, dantyse cigaru vidutinio augščio, jokio vargo nematęs vyriausias fabriko užvaizda, kuris išdidžiai žiūrėjo į pro šalį einančius darbininkus.

Darbininkai pro užveizdą praeidami mėgino dirbtinai savo veiduose rodyti šypseną, bet ne visiems tas sekėsi po sunkaus darbo. Pačiame gale darbininkų eilės ėjo sausas, aukštas, nuo ilgo sunkaus darbo plieno dirbtuvėję sulinkęs, vos kojas velkąs Džimas. Pamatęs užveizdą jis mėgino išduoti šypseną, bet jam šį kartą nenusisekė, nes burnoje kramtomas "čiutabakakis" viską sugadino.

Užveizda sulaikęs Džimą pareiškė, kad jis daugiau į darbą nebeateitų. Paklausus kame prie žastis, užveizda akis vartidamas paaiškino, kad Džimas esąs persenas dirbti šioje dirbtuvėje, ir kad esąs kompanijos parėdymas, kad senesnio amžiaus darbininkus atleisti.

Užgirdęs užveizdos žodžius jis visas pabalo. Jo rankos pradėjo drebėti ir surauktu veidu, dantis kalendamas pareiškė užveizdai: "Koks aš senas, juk dar tik 43 metų amžiaus." Užveizda smarkiai suraukė veidą ir smarkiai krimsdamas cigarą sušuko, kad jokis pasiteisinimas nieko negelbės, nes kompanijos įsakymo mainyti esą negalima. Tuoj įlipo į brangų automobilių ir nuvažiavo savais keliais, palikęs suakmenėjusį Džimą.

Džimas stovėjo vietoje, kaip įkaltas, ir žiūrėjo į atsitolinantį užveizdos automobilių. Mėgino gnaibyti sau rankas, kad gerai įsitikinus, ar jis nesapnuoja. Juk tai gerasis jo Arturas taip sakė. Jis negalėjo taip sakyti. Jis nesitikėjo iš Arturo sulaukti tokių žodžių: "Tu jau persenas dirbti mūsų dirbtuvėj." Tai tas pats Arturas, prie kurio jis išdirbo 23 metus. Jam Arturas visuomet sakydavo: "Džimai, nesirūpink! Jeigu tu man 'užfundyji' į sąvaitę porą kartų, tai kol aš būsiu toj dirbtuvėj užveizda, tu irgi turėsi čia darbą."

Žiūri jis į pilką darbininkų minią, kuri tolsta nuo dirbtuvės. Norėtųsi Džimui šaukti: "Gelbėkit, Arturas apleido," bet jo sukąsti dantys neduoda atverti lūpų. Be to, jis žino, kad jo vienintėlis dirbtuvėje draugas buvo Arturas, visi darbininkai jo neapkentė. Jisai su Arturu palaikydavo gerus ryšius. Tiktai paskutiniais metais Arturas susidraugavo su kitu, jaunesniu darbininku, ir į Džimą pradėjo domės nekreipti. Dabar Arturas jį apleidžia ant visados. Nėr prie ko šauktis, kur dingti.

Atsiminė Džimas tuos laikus, kuomet prieš 23 metus jisai važiavo iš Lietuvos. Buvo aukštas, gražus, raumeningas vyras. Tais laikais jį vadino Zigmu. Kuomet jis pastojo dirbti į plieno fabriką, jo pusbrolis Džiovas supažindino jį su Arturu, kuris užtikrino, kad gera pažintis su Arturu, reiškia "amžiną darbą." To patarimo jis ir laikėsi per 23 metus, o išdirbęs 25 metus toje dirbtuvėje, tikėjosi gauti kompanijos pensiją, nes toksai kompanijos įstatymas. Tiesa, jis nepažinojo nė vieno darbininko, kuris toje dirbtuvėje būtų sulaukęs pensijos, padirbę keletą metų, patys darbą metė, o kitus kompanija atleido, kaip jam atrodydavo, "už triukšmo kėlimą." Reikia ištikimai dirbti. Apie visus nepasitenkinančius kompanijos duotu darbu, jei tik galima sužinoti, reikalinga kuosmulkiausiai viską pranešti fabriko viršininkams ir mylėti Arturą, tuomet darbas ir pensija bus užtikrinta, galvojo jis. Arturas senesnis už jį kuone dvidešimčia metų, o jo nepaleidžia iš darbo. Kame čia dalykas? Gal kur yra pagelba? Be darbo bus negalima gyventi.

Prieš akis stojosi Arturo figura, kuri daug kartų būdavo jo kambaryje, kramtydamas ar rūkstantį cigarą, ar "čiutabakį," nuo kurio ir jis daug papročių paveldėjo. Tai bizniško žmogaus tipas. Jo veidas nerodydavo jautrios šypsenos. Vis kaktą suraukęs jis sakydavo Džimui, kad jis visuomet įsigilinęs į bizniškus išskaičiavimus. Pas jį jei kas nuspręsta, tai ir įvykdyta, atmainos nebūdavo. Kartą jisai savo brolį, mašinistą, už susidėjimą su kitais darbininkais, nusprendė paleisti iš darbo ir paleido. Tiktai vėlesniais laikais, kuomet fabrike atsirado slapta unija, kuri apėmė beveik du trečdaliu fabrike dirbančių darbininkų, tuomet Arturui su tais darbininkais buvo tikra bėda. Jei užsimanydavai bent kurį iš jų paleisti iš darbo arba paspausti sunkiau darbe, visi kaip vienas pasipriešindavo ir nevykdavo Arturui, už ką jis ant jų labai pyko.

Džimas visą laiką buvo uolus priešas tų organizuotų darbininkų, tad iš jų pagelbos tikėtis negalėjo. Gerasis jo draugas irgi apleido.

Per jo kūną bėgo šaltas prakaitas, drebėjo jo į viršų iššokę kūno gyslos ir giliai smegenyse atsispindėjo mintis, kad tai įvyko didelė klaida. Bet jis, per ilgus metus buvęs Arturo įtakoj, ant greitųjų negalėjo išspręsti, kieno ta klaida padaryta, ar jo paties, ar Arturo. **Striela**

Lietuvoje

Kas Gimdo Lietuvoj Plėšikus Ir Žmogžudžius

Kovo 18 d. kariuomenės teismas nagrinėjo bylą, kurios istorija dėl savo nepaprastumo gali būti paimti siužetu kino filmai arba romanui.

Mažeikių apskrityje, Židikių val., Vadagių kaime gyveno prasilavinęs ūkininkas Visgaudis. Jis valdė 28 ha. ūkį. Esant gerai ūkio konjuktūrai, Visgaudis savo ūkį norėjo įtaisyti visai moderniškai. Vieną gražią dieną jis užpirko iš "Lietukio" įvairių moderniškų ūkio mašinų net už 40,000 litų. Mašinas, žinoma, Visgaudui davė išsimokėtinai. Bet greitai prasidėjo ekonominis krizis. "Lietukis" Visgaudo vekselius pradėjo protestuoti duodamas juos išieškoti Mažeikių teismo antstoliui Urbonui. Visgaudis mašinas išardęs slėpė krūmuose ir pelkėse, bet vėliau ir ten jas antstolis užtiko. Prasidėjo didelė byla su antstoliu, kuri pasiekė net vyriausį tribunolą, bet visur Visgaudis pralaimėjo. Pagaliau Visgaudžio galvon ėmė skverbtis baisios mintys—padegt teismo antstolio raštinę, kad su raštine supleškėtų ir jo protestuoti vekseliai. Visgaudis savo kaimynui pasipasakojo, kad sudegindamas teismo antstolio raštinę jis atliksiąs, bendrai, labdarių darbą, nes daugelį ūkininkų išvaduosiąs iš antstolio rankų. Su kaimynu Jukniūnu Visgaudis užsuko į Žemalę pas J. Mažrimą, kurį prikalbėjo padegti Mažeikių ir Sėdos teismo raštines.

Visgaudis davė Mažrimui revolverį, dvi dėžes šovinių ir 26 litrus benzino. Buvo sumanyta nužudyti teismo sargą, nes per jį negalima prieiti raštinės padegti. Vėliau jiedu pradėjo šnairuoti į Jukniūną ir kėsinosi progai pasitaikius nužudyti, nes bijojo, kad neišduotų paslaptį.

Tie dalykai dėjosi 1934 m. Pagaliau **baisusis planas pradėtas vykdyti.**

Pernai sausio mėn. Mažrimas pasisamdo vežiką A. Rapolą ir naktį važiuoja iš Žemalės į Mažeikius. Privažiavęs netoli antstolio raštinės sustojo. Mažrimas pritykojęs prie teismo antstolio raštinės ir pradėjo sienoje gręžti skylę, į kurią rengėsi pilti benziną. Teismo antstolis jau turėjo žinių, kad prieš jį rengiamas pasikėsinimas, tai saugojos. Taigi, Mažrimui pradėjus gręžti, antstolio šuo pradėjo loti, išbėgo antstolis ir užtiko piktadarį. Tada Mažrimas į antstolį paleido kelis šūvius, bet nepataikė.

Neįvykdęs sumanymo, Mažrimas sėdo į Rapolo vežimą ir važiavo atgal. Kadangi apie pasikėsinimą jau buvo pranešta plačiau, tai Tirkšlių nuov. virš. Žilėnas, pamatęs per vieškelį važiuojantį piktadarį, mėgino sulaikyti. Bet Mažrimas paleidęs kelis šuvius mirtinai sužeidė Žilėną ir pabėgo.

Buvo nustatyta, kad antstolį kėsinosi padegti ir Žilėną nužudė Mažrimas, bet jo niekaip negalima buvo sugauti. Kaip bendrininkas ir nusikaltimo įkvepėjas buvo suimtas Visgaudis, suimtas ir Rapolas, bet Mažrimas vis slapstėsi. Pagaliau sūnus Benjaminas, tarnaująs savanoriu kariuomenėje, pasisiūlė Mažrimą sugauti. Gauna kelias paras atostogų. Veikia kantakte su šauliais ir policija. Benjaminas tuojau susiranda Mažrimą ir su juo neva pradeda įvairius planus kombinuoti. Tariasi pas Budrius, kurie Mažrimą slėpė miškelyje arba šiene. Budrys teisme prisipažįsta, kad tai dares iš baimės ir plačiau nupasakojo apie Benjamino pasikalbėjimą su Mažrimu. Benjaminas atsinešęs pas Budrius degtinės, visi gėrę, užkandžiavę, tuo laiku Benjaminas su Mažrimu pašnabždomis kalbėjosi, bet Budrys vistiek nugirdęs, kad Mažrimas siūlęs susidėti su plėšiku Balsiu ir sudaryti gaują, bet Benjaminas atsakęs, kad neverta, nes Balsys jau sergąs atvira džiova (Benjaminas sakėsi, kad jis pabėgęs iš kariuomenės ir dabar slapstąsis; dėl to Mažrimienė jį ir suvedė su savo vyru).

Trečias veiksmas miške

Benjaminas ir šaulius suvedžiojo: jis nurodė apsupti miškelį, kuriame neva jis būsiąs su Mažrimu ir ten būsią galima Mažrimą suimti. Tačiau jis Mažrimą nusiviliojo į kitą vietą ir iš užpakalio keliais šūviais nušovė.

Tardymo nustatyta, kad Benjaminas tyčia su policija ir šauliais buvo neva susitaręs Mažrimą suimti, o ištikrųjų **jis Mažrimą nužudė gelbėdamas tėvą** ir slėpdamas pasikėsinimo antstolį padegti pėdsakus.

Teisme Benjaminas aiškinosi, kad jis turėjęs atlikti uždavinį, kaip buvo susitaręs ir jam nebuvę statyta sąlygos, kad Mažrimą būtinai reikia gyvą suimti. Užklaustas teisėjo, kodėl jis stojęs į kariuomenę savanoriu, teisiamasis atsakęs, kad jis norėjęs įstoti į šaulius ir dirbti visuomeninį darbą, o be kariuomenės nenori priimti į šaulius, tai dėl to stojęs savanoriu.

Teismas nubaudė Visgaudį kalėti visą amžių; jo nepilnametis sūnus 15 metų sunk. darbų kalėjimo, A. Rapolas, kuris vežė Mažrimą į Mažeikius 8 met. sunk. darbų kalėjimo, V. Budrys, kuris Mažrimą slėpė 10 mėn. papr. kalėjimo ir jo žmona St. Budrienė 1 met. papr. kalėjimo, bet nuo bausmės atleista su sąlyga, jei 5 metų laikotarpyje nenusikals.

Lietuvos teismai už žmogžudystes mažai baudžia arba su vis išteisina, bet šie prasižengėliai buvo nuteista visu žiaurumu dėl to, kad jų prasižengimo veiksmai buvo išdava fašistinės tvarkos. Fašistai tūkstančius Lietuvos ūkininkų meta iš ūkių, o čia buvo pasipriešinimas prieš antstolį ir net pačios žmogžudystės padarytos, kad apsaugojus savo turtą. Tokiems pasigailėjimo nėra.

Vagystės Kalėjimuos

Valstybės kontrolė Ukmergės kalėjime padarė reviziją ir rado žymių trūkumų. Kontakte su prokuratura Valst. kontrolė prieš dabartinį ir buvusį kalėjimo viršininkus pradėjo kvotą.

Ir Antstoliai Lupikauja ir Vagia

Valstybės kontrolė padarė reviziją pas Panevėžio teismo antstolį ir rado perimtų mokesčių. Teismo antstolis N. iš tarny bos atleistas, o perėmimai pradėti aiškinti.

Priverstinai Griauna Senas Lušnas

Išaušus pavasariui, prasideda priverstinas lušnų griovimas. Vyr. statybos inspekcijoje yra 954 aktai priverstinai nugriauti lušnas. Daugiausia lušnų šiemet numatoma nugriauti Alytaus ir Raseinių apskrityse. Reiškia, jei neturi lėšų pasibudavoti gyveninui tinkamą namą, tai gyvenk ant lauko, nes niekas nesirūpina geresnių namų pabudavojimu.

Žiauri Potvinio Nelaimė

Nukritus Nemuno vandeniui, ūkininkai, gyvenantieji dešiniame Nemuno krante, nuo Kauno iki Raudondvariui, išėjo savo laukų pažiūrėti. Jie susiėmę galvas negali atsigauti nuo pasibaisėtino vaizdo; jie nepažįsta savo laukų: lygios, gražios pievos virto didžiausiais grioviais, ežerais, kuriuose tyvuliuoja mėlynas Nemuno vanduo. Derlingi laukai virto dykuma, kurioje vėjas nešioja geltoną smėlį ir užpusto kiekvieną naujai išmintą pėdą. Rugiai ir laukiąs pavasario juodžemis pridengtas iki trijų metrų storumo geltonu, lekiančiu smėliu. Visi rubežiai užnešti tokiu pat smėliu arba išrausti iki keturių metrų gilyn į žemę. Visi pragyvenimo šaltiniai sunaikinti ne tam kartui, bet ilgam.

Artinasi pavasaris. Atvykę vasarotojai į Lampedžių kurortą ir žvilgterėję į tuos pirmiau buvusius derlingus žemės plotus nustebs.

Suimtas Komunistas

Kovo 21 dieną Kaune sulaikytas Petras Slapšinskas su komunistine literatūra. Pas jį rasta 2,007 egz. įvairių atsišaukimų, laikraštėlių ir brošiūrėlių. Jis gyveno Panevėžyje ir į Kauną atvykęs specialiai literatūros parvežti. Rastuose pas jį atsišaukimuose, tarp kitko, siūloma liaudininkų ir socialdemokratų partijų vadovybėms sudaryti su komunistais bendrą frontą. Be to, pas jį rasta kominterno VII kongreso priimtieji nutarimai ir Z. Angariečio prošiūrėlė "Liaudininkų partijos nariams."

Apdirbta Masė

(Feljetonas)

Aukštaičių miestelis Biržai nėra koks didmiestis. Tiesa, jam yra suteiktos didmiesčio teisės, tačiau jis neturi dangorėžių ir nepasižymi prašmatnybėmis. Bet visvien jame daug gyvena puošniosios inteligentijos, kuri gyvenime nedaug pasižymėjo, tik tiek gera, kad suvalgo visus geriausius apylinkės produktus.

Šįmet naujus metus visi nutarė sutikti pono Vaišnoro salione. Nors naujų metų išvakarėse lijo smulkus lietus, bet miesto gatvėmis linkui Vaišnorų traukė ponios ir panelės, kartu sekė skribeliuočių, akiniuočių ponų būrelis.

Vaišnoro salione grojo džas—bandas, kame sukosi sušilusios poros laibų ir storų figūrų. Viskas vienodai tęsėsi iki dvyliktai.

Dvyliktai valandai pasibaigus užgeso kelioms minutėms elektra, tai ženklas, kad nauji metai atėjo. Visuomenės atstovas sušuko:

—Vyrai, leiskime rakietas, parodykime "tamsiom" masėm, kad mes dar visai nesupuvome mieste.

Iš rakietninko paleido penkias rakietas, kurios kiekviena kainavo po dešimtį litų. Tai vis dėl tų masių!... Paleidę rakietas visi grįžo į salioną,—linkėjo vieni kitiems laimingų naujų metų; už vis gražiau kalbėjo visuomeninikas, kuris jau senai pasižymi gražiomis kalbomis, tik ne darbu.

—Ponai,—kalbėjo jis,—masės paskendę tamsumoje, todėl reikia jas gelbėti, turim eiti į mases, prisižiūrėti jų dvasios, paskui jas apdirbti, tada mes būsime išsigelbėję nuo masių keršto.

Po prakalbų sekė nuobodus, monotoniškas stiklų tuštinimas. Visuomenininkas su labdarybės viršininku tuštindami stiklus ginčyjosi dėl masių. Taip besidarbuodamas jis vargšas taip nuvargo, kad turėjo savo galvą pasukti link serbentų masės ir ją su įvertinimu ėmė apdirbinėti. Iš lekštės serbentų masė dingdavo, tik likdavo stambesnės dalys, kurias sulaikydavo visuomeniniko ūseliai, o po sekundos ir vėl masė su oro burbuliukais sulėkdavo atgal į lekštę. Taip jis apdirbinėjo masę iki ryto. Kol saulė pakilusi nepribudino, tol žymieji Biržų miesto inteligentai gulėjo išvirtę įvairiose pozose ant grindų.

Visuomenininkas pamatęs šviesą, pradėjo tampyti šale savęs ant grindų gulinti labdarybės atstovą, ragindamas eiti laukan pažiūrėti "tamsių" masių, nes jau visi praeitų metų likučiai buvo judviejų palieti ant grindų.

Varpai skambino skelbdami naujų metų rytą. Žmonės dideliais būriais ėjo miesto gatve, tarp jų slinko susivėlę, pasišiaušę ir visuomenininkas su labdarybės atstovu, ginčydamiesi dėl masių "tamsumo."

—Žiūrėk,—rėkė visuomenininkas,—čia šalimis mūsų eina neapdirbta masė, turime į ją gerai prisižiūrėti ir apdirbti, tuomet ir mums bus gerai!

—Bet tu praeitą naktį, nemažas mases apdirbai, nes štai tavo pilni ūsai tų masių likučių,—supykęs atkirto labdarys.

Žmonės eidami dideliais būriais į miestą stebėjo ant besiginčyjančių dėl masių "tamsumo" visuomenininko ir labdario, jie savo širdyse reiškė neapykantą pasivadinusioms visuomenės ir labdario vardais baidyklėms.

M. Doveikienė

REZOLIUCIJA VIENYBĖS KLAUSIMU

Priimta Montrealo Lietuvių Sūnųnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos Sudburio Skyriaus ir Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos Trečios Kuopos.

Kadangi šimtai Kanados lietuvių darbininkų bastosi iš vietos į vietą ieškodami sau tinkamesnio pragyvenimo, tai gyvena atskirti nuo bile kokio savišalpos organizacijų darbo ir ištikus kokiai nors nelaimei ar ligai be jokios draugiškos užuojautos ar paramos turi kankintis, nes priklausyti prie pašalpinių draugijų Toronte ar Montreale, gyvenimas parodė, neįmanoma.

Prie to, gyvenimo sąlygos ne vieną privertė apleisti didmiesčius ir dabar daugelis laukia to. Tokiu būdu nemažas skaičius narių priversti atsiskirti su pirmesniu savo darbu, kur įdėję daug triuso, ir galų gale lieka tik duoklių mokėtojais, negali prisidėti prie ūgdymo bei tobulinimo savo organizacijos.

Tiesa, galimybių įkurti kuopas naujose vietose yra, bet susiduri su dviemis klausimais:

Kuri geresnė draugija, Toronto ar Montrealo? Peikti vieną ar kitą draugiją būtų nesąmonė, kuomet vienos ir antros tie patys tikslai, ir kaip viena, taip ir antra darbininkų organizacija. Kamgi tie du centrai?

Lietuviams darbininkams Kanadoj yra reikalinga savišalpos organizacija tik viena, apimanti visą Kanadą, kad galėtų apimti visus lietuvius darbininkus ir darbininkes įvairių įsitikinimų.

Mes Sudburio lietuviai darbininkai ir darbininkės iš dviejų pašalpinių draugijų, kurios savo centrais laiko Montrealą ir Torontą, kuodaugiausiai jaučiame tą spragą ir tuos sunkumus, kurie stovi mus šioje mažoje kolonijoje ir sunkina darbą ir auginimą broliškų organizacijų.

Dabar Sudburio mieste randasi dvi pašalpinės organizacijos. Nors jos veikia harmoningai, bet esant vieningai organizacijai darbas būtų kur kas našesnis ir nariai turėtų daugiau naudos ir draugija bujotų geriau.

Šiandiena pakalbinti lietuviai darbininkai stoti į pašalpinę draugiją, nežino kur ir atsako: "Padarykite vieną galingą pašalpinę draugiją po visą Kanadą, kuri būtų visuose miestuose, tai stosime, dirbsime ir remsime visi."

Mes Sudburio lietuviai darbininkai ir darbininkės iš dviejų pašalpinių organizacijų esame girdėję ir spaudoje matę, kad buvo daryti žingsniai iš Toronto pašalpinės draugijos užvesti derybas dėl vienybės su Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpine Draugija. Bet dėl mums ir daugumui Kanados lietuvių darbininkų nežinomų priežasčių šis klausimas Montrealo kuopos ir centro buvo atidėtas tolimesniam laikui.

Mes Sudburio lietuviai darbininkai-ės, susirinkę į bendrą abiejų organizacijų susirinkimą išklausę raporto iš mūsų reguliariuose susirinkimuose išrinktos bendros komisijos vienybės klausimu, nutarėme kreiptis, kad abiejų centrų valdybos, Montrealo ir Toronto, mums paaiškintų per spaudą, kodėl vienybės klausimas tarp šių didžiulių organizacijų buvo atidėtas?

Mes užkviečiame visas egzistuojančias pašalpines organizacijas diskusuoti vienybės klausimą. Taipgi kelti šį klausimą per spaudą.

Mes užgiriame Winnipego lietuvių darbininkų susivienyjimą ir prašome "Darbininkų Žodžio" redakciją suteikti vietos savo skiltyse dėl pašalpinių draugijų diskusijoms vienybės klausimu.

Susirink. pirm. **Šlakaitis**
Sekret. **J. Striška**

Montrealo skyriaus:
K. Matelis
J. Striška
B. Minotas

Trečios kuopos:
P. Stukas
G. Taruška
P. Adomėlis

ALDLD 69 Kuop. Veikimas

Lethbridge, Alta.— Pas draugą A. Kunigiškį 5 d. balandžio atsibuvo 69 kuopos mėnesinis susirinkimas. Susirinkime narių dalyvavo skaitlingai, be to, gauta du nauji nariai, jie prigulės pavieniais, ir vienas senas pavienis narys susirišo su mūsų kuopa.

Buvo plačiai apdiskusuotas ir priimtas gautas laiškas nuo 4-to rajono sekretoriaus kas link 4-to rajono suvažiavimo. Taipgi perrinkta 1936 metams kuopos valdyba: Pirmininku drg. A. Karosas, protokolų raštininku drg. P. Kazokas, finansų raštininku drg. R. Banevičius, kasininku drg. V. Ekenta. Visų antrašai: Box 309, Lethbridge, Alta. Knygium drg. V. Kaluška. Revizija: drg. A. Kunigiškis, E. Zdanis ir B. Alksnis. Kuopos korespondentu drg E. Zdanis.

Kuopa stovi sekamai: Už 1935 metus tik vienas draugas neužsimokėjo duoklių; už 1936 metus yra užsimokėję duokles 6 nariai; kuopa turi 25 narius.

Prašau visų 69-tos kuopos narių užsimokėt narines duokles už 1936 metus, nes užvilkinimas narinių duoklių mokėjimo labai apsunkina ALDLD centrą leidime literatūros.

J. Kazokas
69 kuopos sekretorius

Mirė Lietuvis

Hamilton, Ont.—Balandžio 5 dieną čia staigia mirtimi mirė Kostantas Butkus 54 metų amžiaus. Velionis paėjo iš Žemaitijos, Šimulių kaimo, Kulių valsčiaus, Kretingos apskričio. Lietuvoj paliko šeimyną. Kadangi nepriklausė prie jokios pašalpinės organizacijos, tad ir į laidotuves susirinko tik mažas palydovų burelis. Paskutiniu laiku dirbo ant farmos, Binbrok apylinkėj, pas draugą Kanevą, kur ir užbaigė savo vargingas dienas. Nors nepaliko jokio turto. vienok šeimininkai neatidavė laidoti miestui, bet patys žmoniškai palaidojo.

J. Baličas

Draugą Sodaitį Prisiminus

"Darb. Žodžio" 12 num. drg. Jonas Kavoliūnas pranešė apie drg. Bronio Sodaičio tragingą mirtį. Vėliau tilpęs jo paveikslas priminė man praeities pažįstamą, su kuriuo retkarčiais tekdavo susieiti. Prisimenu, kaip 1928 m. Jezno miestelyj, jis man pasiūlė esant Canadoj susirašinėti. Jo antrašą turėjau sužinoti per jo namiškius Lietuvoj. Bet Kanadoj "beponaujant" pamiršau jo pavardę, dėlto tėmyjau laikraščius tikėdamas jį susirasti.

Drg. Sodaitis buvo aukšto ūgio, tvirto sudėjimo, rimtas ir pažangus vyras. Su broliu valdė gerą ūkį ir neblogai gyveno "Važiuosim, Jonai, už jūrų, nes tautiški šunis pradeda skaudžiai kąsti," patylom pareiškė aukščiau minėtoj vietoj skiriantis... Taip "tautiški šunis" mus išginė "laimės" ieškoti. Kuomet 1919 jiems gręsė pavojus, jie mus šaukė "ginti tėvynę" žadėdami "laisvę ir žemę." Tapę "tautos vadais," dvarais apsirūpino. O mums laimės ieškant reikia svetimų šalių tyrlaukiuos žūti.

Jonas Mikaila

YOUTH COLMUN

Editorial

FASCISM ON QUEBEC'S DOORSTEPS

Things are stirring in Quebec. Ground down by a low living and cultural standard the French-Canadian masses are expressing a growing sentiment for mass action. In the last few years textile workers, lumberjacks and longshoremen have gone out on numerous strikes.

It is this growing movement of the masses that has put fear into the hearts of the ruling class of Quebec. It is for this reason that these rulers have put forward their "new" party, with the help of the Roman Catholic Church, L'Action Liberale Nationale (a coalition of former Liberals of the Taschereau government and the Conservatives) with a demagogic program.

This party is training the youth in a fanatical and patriotic atmosphere in an attempt to switch the growing leftward movement of the French-Canadian people on the path of nationalism and fascism.

The Jeunesse Patriote (youth organization led by the A. L. N.) calls for an independent French Canada, that is the separation of Quebec from the rest of the provinces. Thus the fascist through this youth organization is trying to whip up a wave of nationalism. There are three main reasons for this move—to smash the growing progressive forces and its most active elements; to break the unity of the French-Canadians from the rest of the Canadian population; to make Quebec the bulwark of Canadian fascism.

The organ of the A. L. N. "La Province" and the "Independence" carry such articles as "National Revolution" and "Corporatism." All fascist organizations state that their coming to power is a revolution. Both Hitler and Mussolini say that they came to power by revolution. This is misleading because the fascist use the word revolution in order to win the workers, who are realy for a revolution of the present state of affairs, to their side. The A. L. N. chief slogan is "Down With the Trusts and Foreign Exploiters." With such slogans the fascists are able to fool the people as Mussolini did in 1921. In 1911 he told the women to lie on the railroads and not permit the trains to take their sons to the battlefields, but what is he doing to-day?

Was it the A. L. N. that put up a fight for free electricity for the unemployed? No, it was the Popular Front the true group of labour organizations that are putting up this fight. Get in with the Popular Front and fight against this new impending threat.

News

Moscow.—"The enemy must know that in order to conquer our country it is necessary to destroy all our youth". With this stirring pledge A. V. Kosarev, secretary of the Young Communist League of the U. S. S. R. opened the Y. C. L. congress of the Soviet Union.

Kosarev, after welcoming the delegates, reviewed the work of the Y. C. L. since its last congress and also dealt with the prospects for the further development of Soviet and task of the Y. C. L. "For the first time youth has a fatherland which they have every reason to love and defend," he asserted.

Spain Youth Bodies Unite

Spain.—The Young Communist League and the Young Socialist League of Spain have united into one organization numbering 150,000 members with fraternal affiliation to the Young Communist International.

The chief points in the program of the united youth organization are: Day to day struggle for the economic, political and cultural rights, the needs of the toiling youth; education of the membership in the spirit of the class struggle, proletarian internationalism and Marxism-Leninism; winning the city youth, young peasants, students and all other toiling youth for the builing of the United Youth League; to act as the vanguard of the Spanish youth in the struggle for freedom, against reaction, fascism, imperialist war, against the capitalist regime and for the victory of socialism.

Did You Know That...

Ferns grow so large in the Philipines that their trunks are used for telephone poles.

A clock invented about [illegible] years ago is run by a tiny speck of radium. The clock ticks every 10 seconds and it has been estimated that it could run for 10,000 years without a change of "fuel."

Conscientously Coutious

Judge—You say the officer arrested you while you were quietly minding your own business?

Prisoner—Yes, your honor.

Judge—You were making noise or disturbance of a kind?

Prisoner—None, whatever.

Judge—What is your business?

Prisoner—I'm a burglar.

FELIKSAS KEDZEUS
218 MANNING AVE., TORONTO, ONT.
Parduodu **WESTINGOHOUSE** ir kitų išdirbysčių radio skalbiamas mašinas, elektrinius šaldytuvus, virtuvėms pečius, vandeniu apšildomus pečius, furnicas, blowers ir aliejum kūrenamas mašinas.
Hedges Bros, 637 College Str. Telefonas: LO 1247

23 St. Catherine West Montreal, Que
ART STUDIO
Lietuvis Fotografas
Padidina paveikslus; fotografuoja vestuves—grupes, namų paveikslus ir kitus naujausios rūšies fotografo darbus

Dr. HARRY H. HERSHFIELD
Daktaras-Chrirurgas. Kraujo, odos, venerinių ir moterų ligų gydymas. Operacijų darymas. Hemoroidai ir kraujagyslės (vericose) išgydomos be operacijos. Susikalbėsit sava kalba.
800 Boyd Bldg., Portage Ave., Winnipeg, Man.
Telefonai: raštinės 26600, buto 202707

Montr

Provincialė Policija Išplėšė ALDLD 47 Kp. Knygyną

Balandžio 15 d. francūzų darbininkai išnuomavo 47 kp. salę. Salėje buvo rengiamasi rodyti judamus paveikslus apie Rusijos revoliuciją.

Viemoliktą valandą vakare žmonės laukia su didžiausiu nekantrumu, kada pradės rodyti, ir jau aparatą betaisant, šviesą ant ekrano leidžiant, pasigirsta didžiausi smūgiai į duris nuo gatvės pusės ir po ketverto tokių smūgių įsiveržia į salę gausja iš apie 15-20 uniformuotų ir civiliai apsirengusių policistų. Tuojaus puolasi prie steidžiaus, kad atradus aparatą (bet aparatas jau tuo laiku buvo gal už keleto blokų nuo salės), pribėgę prie steidžiaus ėmė viską laužyti, į seleri einančias duris išlaužė ir dekoracijas išvertė. Vėliaus ėmė po suolais žiūrinėti ir atumdyti žmones. Paskiaus užkomendoja publikai eiti laukan ir ties durimis penki atsistoję iškratė visų kišenes ir šiaip visus iškupinėjo, o kokius tik rado popergalius kišenėse, tai visus atėmė. Moteris pasiliko ant galo ir manė pas jas padaryti smulkią kratą, bet kada jos organizuotai pasipriešino ir paminėjo, kad jos nesileis save čiupinėti, tai ponai pasitenkino tik purso atidengimu ir kauto atsiseginu. Kadangi žmonių salėje buvo apie 250, tai krata užsitęsė virš dvi valandas laiko.

Kada visus išvarė iš salės ir išpiešė kabito duris, kuriame buvo suočtos prėkės, patys vieni likę vaišinosi. Cigaretų, kenfėių ir soft drinks po ponų "revizijos" dingo virš $5.00 vertės. Beruošias salėje knygas suvertę į trukę ir Karolio Markso paveikslą išsivežė. O salėje viską išvertę ir nuo sienų numetę žemėlapius ir Stalino gipsinį paveikslą paliko, turbūt veikiausia pabijojo, kad jiems Stalinas neatkerštytų.

Šis provincialės policijos veiksmas, tai "moderniškos" liberalinės valdžios teroristinis žygis, kuri rengiasi pulti ant darbininkų klasės.

M. Krisas

Policijos Šnipas Lygos Prieš Karą ir Fašizmą Susirinkime

Montrealo distrikto ofise balandžio 9 d. vakare įvyko susirinkimas Lygos Prieš Karą ir Fašizmo narių ir afiliavusių org-ių delegatų.

Tik pradėjus susirinkimą,

A. BOGDANOV.

Raudo Žvaig

FANTAZINIS ROM

(Tąsa)

vo pas Netti distancijoj šešių tūkstančių kilometrų. Gydytojas pareiškė, kad jis negalįs nieko daryti, nes neužtektinai pajėgtas organizmą žemiškų žmonių, bet tuo tarpu svarbiausiai man esąs reikalingas ramumas ir atilsis; tokiose sąlygose esą neįmanoma laukti per keletą dienų atvykstant Netti.

Netti atvažiavo į trečią dieną. Savo visą darbą jis perdavė kitam vesti. Matomai dėl mano sveikatos stovio, jis nuliūdusiai—šimetinėjančiai pažiūrėjo į Mėnį.

SKYRIUS VII

Netti

Nors mane gydė toks geras speciali čiau lig sąvaičių miai nie taip pat liškumą tinis bu labai m malonu siminti santikių nors da tikrinta čiau kie sireiškin net jei sai aišk reališki suprasd tik jien

Montrealo Žinios

Provincialė Policija Išplėšė ALDLD 47 Kp. Knygyną

Balandžio 15 d. francūzų darbininkai išnuomavo 47 kp. salę. Salėje buvo rengiamasi rodyti judamus paveikslus apie Rusijos revoliuciją.

Vienuoliktą valandą vakare žmonės laukia su didžiausiu nekantrumu, kada pradės rodyti, ir jau aparatą betaisant, šviesą ant ekrano leidžiant, pasigirsta didžiausi smūgiai į duris nuo gatvės pusės ir po ketverto tokių smūgių įsiveržia į salę gauja iš apie 15-20 uniformuotų ir civiliai apsirengusių policistų. Tuojaus puolasi prie steidžiaus, kad atradus aparatą (bet aparatas jau tuo laiku buvo gal už keleto blokų nuo salės), pribėgę prie steidžiaus ėmė viską laužyti, į selerį einančias duris išlaužė ir dekoracijas išvertė. Vėliaus ėmė po suolais žiūrinėti ir stumdyti žmones. Paskiaus užkomenduoja publikai eiti laukan ir ties durimis penki atsistoję iškratė visų kišenes ir šiaip visus iščiupinėjo, o kokius tik rado popergalius kišenėse, tai visus atėmė. Moteris pasiliko ant galo ir manė pas jas padaryti smulkią kratą, bet kada jos organizuotai pasipriešino ir pasisakė, kad jos nesileis save čiupinėti, tai ponai pasitenkino tik purso atidengimu ir kauto atsisegimu. Kadangi žmonių salėje buvo apie 250, tai krata užsitęsė virš dvi valandas laiko.

Kada visus išvarė iš salės ir išplėšė kabito duris, kuriame buvo sudėtos prėkės, patys vieni likę vaišinosi. Cigaretų, kendžių ir soft drinks po ponų "revizijos" dingo virš $5.00 vertės. Buvusias salėje knygas suvertę į troką ir Karolio Markso paveikslą išsivežė. O salėje viską išvartę ir nuo sienų numetę žemlapius ir Stalino gipsinį paveikslą paliko, turbūt veikiausia pabijojo, kad jiems Stalinas neatkeršytų.

Šis provincialės policijos veiksmas, tai "moderniškos" liberalinės valdžios teroristinis žygis, kuri rengiasi pulti ant darbininkų klasės.

M. Krisas

Policijos Šnipas Lygos Prieš Karą ir Fašizmą Susirinkime

Montrealo distrikto ofise balandžio 9 d. vakare įvyko susirinkimas Lygos Prieš Karą ir Fašizmo narių ir afiliavusių org-jų delegatų.

Tik pradėjus susirinkimą, tuojaus įėjo vienas policijos šnipas-dedektyvas. Pirmininkas jam pastebėjo, kad čia privatiškas susirinkimas ir privatiškoj salėj, tai policijos atstovas neturi teisės dalyvauti šiame susirinkime, ir paprašė nekviestą "svečią" išeiti. Bet jis (dedektyvas) griežtai atsisakė susirinkimą apleisti, nes esą policijos kapitono jam įsakyta čia dalyvauti ir jis turįs pasilikti. Kilo diskusijos, kas daryti: "svečią" išprašyti, ar susirinkimą nutraukti. Duota visokių pasiūlymų; kiti pasiūlė tam ponui atsisakyti nuo fašistinio šnipo pareigų ir stoti nariu į Lygą Prieš Karą ir Fašizmą. Prieita prie išvados tęsti susirinkimą, nežiūrint policijos šnipo.

Nors susirinkimas nelabai skaitlingas buvo, bet gan gyvai buvo apdiskusuota, kaip praplėsti Lygos veikimas Montrealo distrikte, kad sumobilizuoti kuoplačiausias mases kovai prieš karą ir fašizmą.

Susirinkime dalyvavo atstovų nuo keletos unijų lokalų, CCF organizacijų, komunistų, bei šiaip intelektualų, profesionalų ir smulkių biznierių.

Dzukų Ainis—R.

Staga Mirė Drg. V. Daukša

Balandžio 6 d., Brooklyne, staiga mirė gerai žinomas montrealiečiams drg. Vladas Daukša, 36 metų amžiaus darbininkas.

Drg. V. Daukša kilęs iš Lietuvos, Mažeikių apskričio, Akmenės valsčiaus, Dabikinės dvaro. 1926 met., broliams amerikiečiams gelbstint, atvyko Kanadon. Penkis metus pagyvenęs Montreale išvyko į Suvienytas Amerikos valstijas. Paskutiniu laiku dirbo namų aptarnautojo darbą, Brooklyne.

Gyvendamas Montreale drg. V. Daukša priklausė ALDLD, kur sulyg savo gabumų darbavosi. Gerai atsižymėjo mantrealiečių tarpe kaipo meno mėgėjas. Jo su kitais draugais pastangomis buvo suorganizuotas mišrus orchestras. Savo draugiškumu montrealiečių tarpe užsitarnavo simpatiją, kas ir dabar jį daro neužmirštamu. Daugelis Montrealo lietuvių išgirdę apie mirtį drg. V. D. buvo labai nustebinti, kaipo žiaurios ir netikėtos žinios.

Drg. S. Doveika, pas kurį gyveno drg. V. Daukša, būdamas Montreale, prisiuntė vainiką jo pagerbimui. Velionies brolis montrealietis S. Daukša pats dalyvavo laidotuvėse. Pargrįžęs pasakojo, kad drg. V. Daukša buvo pasiruošęs šį pavasarį keliauti Lietuvon, bet staigi mirtis, kuri jį sutiko bedirbant kasdieninį darbą, pasiuntė jį į Brooklyno kapinyną.

Darbininkiškų organizacijų nariai su širdgėla reiškia užuojautą velionies drg. Vlado Daukšo broliams, Stasiui—montrealiečiui, Kaziui—amerikiečiui, ir sesutei—Lietuvoje. Kartu kviečiami draugai į darbininkų judėjimo frontą energingiau darbuotis, kad užpildžius tą spragą, kurią padarė mirtis mūsų draugo Vlado.

Vlado Pažįstamas—R.

Teisme Su Dinamitu

Balandžio 14 d. Montrealo teisme teisėjas Plante nagrinėjo skundą Mrs. J. S. Jacques, 921 Beaubien St., prieš jos vyrą, su kuriuo ji turėjus daug kivirčių dėl laikymo gyvenamam name dinamito. Ji aiškino, kad dinamitą jos vyras vartojęs arklio gydymui nuo dūsulio. Kaipo įrodymą, ji atsinešus į teismą dinamito ir ėmusi atidaryti ridikulą, kad parodžius teisėjui, bet teisėjas ir teismo sargai persigandę, kad nesporgtų dinamitas, prašė gražiuoju ramiai sėdėti, kol jis išneš sprendimą.

Teisėjas sprendime įsakė skundėjos vyrui vartoti arklio gydymui ką kitą, kad apsaugoti jo šeimą nuo pražuties. Bet vyras aiškino, kad jo arkliui geriausi vaistai nuo dūsulio (asthma).

Gal kartais netikėtai atsidengtų ir medicinos moksle kokia paslaptis gydymui dūsulio.

Korespondentas—R.

Bobino Brutališkumas

Balandžio 5 d. į Vytauto kliubą atėjo parapijonka M. Mickūnienė, kurią Bobinas apmušęs Šv. Elžbietos pašalpinės draugijos susirinkime ir jėga išmetęs iš pobažnytinės svetainės. Nukentėjusi, rodydama mėlynai dėmėtas rankas nuo paties Bobino rankų smūgių, apie įvykį sekančiai nupasakojo:

M. Mickūnienė keli mėnesiai atgal įstojo į Šv. Elzbietos pašalpinę draugiją, kurios bosu skaitosi Bobinas. Ji, būdama kovingų parapijonų simpatikė, pradėjo reikalauti teisių, kurios priguli draugijos nariams ir parapijonams. Už tai Bobinas įsikarščiavęs išlojojęs ją ir reikalavęs apleisti susirinkimą ir eiti į kliubą. Ji pareikalavus, kad jai būtų atmokėti įmokėtieji draugijon pinigai. Bobinas nieko nelaukdamas atnešė iš savo iždinės jos įmokėtus pinigus ir prievarta išvijo iš susirinkimo. Bemesdamas ją iš salės Bobinas taip pačiupinėjęs jos rankas, kad net liko mėlynos dėmės nuo to ant M. M. rankų.

Ar reikia didesnio brutalo, kaip Bobinas?

Pirmiau Bobinas parapijonų vaikymui iš susirinkimų šaukdavo ar samdydavo policiją, pirko varentus, areštavo nekaltus žmones; dabar, matomai subankrūtavęs, pats atlieka žiaurios policijos pareigas. Kažin ar iš mūsų klebono Bobino nepaliks paprastas mušeika. Pradeda bandymus ant moterų.

Su tokiais įvykiais patys parapijonai turėtų supažindinti Montrealo lietuvius, kad užkirtus kelią tokiems Bobino brutališkiems žygiams.

Parapijonka

Kviečiu Rašinėti Iš Dirbtuvių

Daug kartų raginta, kad rašinėtų spaudon iš dirbtuvių, bet pasekmės prastos. Laikraštis dar vis badauja dėl to. Darbininkai skaitanti spaudą trokšta žinių apie dirbtuvėse dirbančių darbininkų padėtį, uždarbius, darbo valandas, darbininkų nuomones, nelaimes darbuose ir kt. Bet mūsų draugai tyli spaudoje.

Kartais pasikalbėjimuose darbininkai skundžiasi, kad bosai persekioja ir keleriopai išnaudoja, kad įvyksta nelaimės, o jūs draugai-ės apie tai nepranešate visuomenei, nekeliate darbininkų opiniją prieš turčių klasę, nekviečiate savo brolius kovon prieš išnaudotojus.

Pavyzdžiui, King Fandrėj, kur dirba keliolika lietuvių, drg. A. Lapinską smarkiai sužeidė—apdegino, bet apie tai niekas neparašė spaudon, kaip tas įvyko. Ten dirba "D. Ž." skaitytojų ir pusėtinai gabiai plunksną vartojančių, kodėl neparašyta? Ir daug panašių įvykių būna, bet daugumoje per mūsų draugų nerangumą palieka nepranešta darbininkiškos spaudos skaitytojams.

Draugai-ės neleiskite daugiau save raginti, bet imkite plunksną ir kaip sugebate, rašykite. Lauksime kurios dirbtuvės draugai pirmieji atsilieps.

Draugiškai:

Karolis Angus

2,362 Areštai Kovo Mėn.

Moralybės "saugotojai" per kovo mėnesį padarė ablavas ant įvairių gemblerystės ir prostitucijos urvų. Areštuota 2,362 asmenys. Dauguma už gemblerystę.

Policija didžiuojasi, kad laike mėnesio uždariusi 45 prostitucijos urvus ir 19 gemblerių įstaigas, 123 moteris uždariusi kalėjiman.

Toks didelis skaičius areštų rodo, kaip kapitalizmas įtraukia liaudį į supuvimą. Kad toks supuvimas pasireiškty kitame Kanados mieste, tai nebūtų tiek nuostabu, bet dabar tas vyksta švenčiausiame pasaulio mieste —Montreale.

Korespondentas—R.

Pranešimas

Amalgamated Clothing Workers of America Lietuvių, Ukrainų, Lenkų ir Rusų Skyriaus

ŠOKIŲ VAKARAS

šeštadieny, balandžio (April) 25 d., Dom Polsky salėje, 1956 Frontanac Str..

Kviečiame atsilankyti į siuvėjų ruošiamus šokius, kur bus proga linksmai laiką praleisti, prie geros muzikos pasišokti. Dalyvaudami paremsite unijinę darbininkų organizaciją.

Įžanga 30 c. su drabužių padėjimu. Pradžia 8 val vakare.

Kviečia **Komitetas**

Winnipego L. D. Pašalpinės Draugijos Buvusių Narių Domei!

Kaip jau beveik visiems žinoma, Winnipego Lietuvių Darbininkų Pašalpinė Draugija susivienyjo su Toronto Pašalpinės D-jos skyrium St. Boniface. Draugijų susivienyjimas įeina galion kovo mėn. 12 d., 1936 m.; nuo tos dienos W. L. D. P. D. tapo skyrium S. D. K. L. S. P. D-jos, jos konstitucija nustoja visiškos galios. Sulietos abi draugijos sudaro vieną didelę St. Boniface—Winnipeg 7-tą kuopą, priklausančią Toronte esamam S. D. K. L. S. P. D. Centrui.

Suvienytai kuopai išrinkta nauja valdyba, kuri eis kuopos pareigas per 1936 metus. Pirmininku—P. Gudžiūnas; užrašų raštininku—P. Pūras; finansų raštininku—P. Pranevičius; iždininku—J. Savickas; kontrolieriais: A. Urbonas, V. Vidrukas ir A. Noris. Raštininko antrašas: 524 Charrier Str., St. Boniface, Man. Sulyg šio pranešimo prašau visų draugijos reikalais kreiptis prie naujos valdybos virš paduotu antrašu. Taipgi prašau visų narių prisiųsti savo nuolatinius bei laikinus antrašus, nes yra būtinas reikalas gyvenantiems provincijoj nariams išsiuntinėti konstitucines knygutes, už kurias kiekvienas narys privalo užsimokėti po 15 centų.

Nuo virš minėtos dienos visi buvusieji W. L. D. P. D. nariai turi mokėti po 60 centų į mėnesį nario mokesties, tai bus 50 centų į pašalpos fondą ir 10 centų į pomirtinės fondą.

Pašalpą kiekvienas narys gaus išsirgęs 7 dienas su gydytojo nurodymais $7.00 sąvaitėje. O pirmam skyriuj pomirtinės mokama $80.00. Smulkesnes žinias sužinosite pas kuopos valdybą.

Linkiu visiems tų suvienytų organizacijų nariams gerų pasekmių bendrame darbe. Taip pat ir kitoms pašalpinėms Kanados lietuvių organizacijoms siūlau pasekti mūsų keliu, sudarant bendrą Kanados lietuvių vienybė.

Su draugiškais linkėjimais:

G. Paliliūnas

Buvęs WLDPD pirmininkas

PIPIRNIČIA

Jurgis Pipiras Nesijaučia Gerai

Šiuomi pranešu, kad Jurgis Pipiras šią sąvaitę nesijaučia gerai po nenusisekusios kelionės į Montrealą. Delto niekur nebuvo išėjęs ir nieko naujo neturi. Tačiau man pareiškė, kad dar manąs vykti Montrealan ir užpilti ant montrealiečių karčiųjų pipirų už tai, kad ALDLD vajuje labai mažai veikia.

* * * * *

Pastaromis dienomis gavau sekama pipirogramą iš Sudburio. Štai ji:

"Vienas sudburietis buvo nuvykęs Torontan ir susipažino su pipirničia. Sugrįžęs iš Toronto jis išgalvojo tokią pipirničią, kuri iš nieko padaro pipirus ir pati vaikščioja ir pilia pipirus į akis, kas tik papuola po kojų."

Iš Toronto gavome sekamą pipirogramą:

"Toronte atsirado toks žmogus, kuris gali bile žmogų ištirti, ar jis neturi palikęs Lietuvoje žmonos. Tik vieno dalyko jis neapsiima atlikti, tai suskaityti, kiek kuris kunigas turi gaspadinių."

Man atrodo, kad gera naujiena merginoms. Jei tik įtariat savo kavalierius, tuoj kreipkites pas jį.

* * * * *

Šiuo tarpu daugiau pipirogramų neturių. Kreipiuosi į visas kolonijas siųsti pipirogramas iš jūsų gyvenimo, laimių ir nelaimių. Pipirničios radio pipirogramas priima ir iš toli.

Jūsų tarnas

Plaktukas

IŠ KANADOS VEIKIANČIO KOMITETO RAŠTINĖS

Užgyrė Kongresus

Balandžio 17, penktadienį, įvyko Kanados Veikiančio Komiteto ir Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos Centro Pildančio Komiteto bendras susirinkimas, kuriame buvo svarstyti Amerikos ir Kanados lietuvių kongresai. Nutarta, kad bendromis jėgomis abu komitetai pasiųstų delegatą į amerikiečių kongresą, kuris įvyks Clevelande birželio mėn. Taipgi užgyrė šaukimą Kanados lietuvių Kongreso. Abu komitetai ragina kuopas išreikšti savo mintis.

ALDLD Vajus

ALDLD vajus baigiasi su pirma diena gegužės mėn. Reiškia tik sąvaitė liko pasidarbavimui. Bet dar daug kuopų Kanadoje nepasirodė nei su vienu nariu. Geriausiai stovi Toronto kuopa, kuri turi jau 24 narius. Ji vėl stovi pirmoj vietoj. Jei kaip, tai dar antrą raudoną vėliavą laimės.

Lenktyniuojančios kuopos turi atminti, kad tik tie nariai bus priskaitomi, kurie užsimokės ne mažiau dolerio, neskaitant tų, kurie moka po 10 centų kaipo šeimynos nariai. Pasirodė, kad lenktynių laike kai kurios kuopos prirašė bedarbių, kurie neapsimokėjo.

Daugiau Aukų Lietuvos Politkaliniams

Dar gavau aukų Lietuvos politiniams kaliniams nuo šių draugų: Draugas V. Dorinas, torontietis, pridavė ant blankos surinktų $5.65 aukų Lietuvos politkaliniams. Draugė Gendrėnienė, windsorietė, prisiuntė ant blankos surinktų aukų Lietuvos politkaliniams $3.25. Draugas J. Žukauskas, sudburietis, prisiuntė $7.00, kuriuos surinkęs draugas Taruška. Draugas J. Sasnau, iš Empire, Ont., prisiuntė nuo savęs $2.00. Draugas A. Mažeika, edmontonietis, prisiuntė $0.60 nuo savęs ir $1.50 nuo draugo Milio.

Aukotojams ir rinkėjams KV K vardu tariu ačiu.

J. Yla

DRAUGAS TELMANAS 50 METŲ AMŽIAUS

Toronto, Balandžio 16.—Drg. Tim Buck pasiuntė pasveikinimą draugui Ernest Talman, kuris dabar jau 50 metų amžiaus. Jau ketvirti metai, kaip fašistų kalėjime pūdomas be teismo.

S. BLAND
LIETUVIŠKA RŪBŲ PARDUOTUVĖ
901 Dundas St. W. Toronto

Tel. PL 9659 Gyv. CR 0463
J. M. Rosenfeldas
LIETUVIS ADVOKATAS
Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, morgičius. kt.
20 James St. E. Kambar. 26
MONTREAL, QUE.

A. BOGDANOV. VERTĖ PETRAS.

Raudonoji Žvaigždė

FANTAZINIS ROMANAS

(Tąsa)

vo pas Netti distancijoj šešių tūkstančių kilometrų. Gydytojas pareiškė, kad jis negalįs nieko daryti, nes neužtektinai pažįstąs organizmą žemiškų žmonių, bet tuo tarpu svarbiausiai man esąs reikalingas ramumas ir atilsis; tokiose sąlygose esą nepavojinga laukti per keletą dienų atvykstant Netti.

Netti atvažiavo į trečią dieną. Savo visą darbą jis perdavė kitam vesti. Matomai dėl mano sveikatos stovio, jis nuliūdusiai —išmetinėjančiai pažiūrėjo į Mennį.

SKYRIUS VII

Netti

Nors mane gydė toks geras specialistas, koks yra Netti, tačiau liga tęsės dar per keletą sąvaičių. Aš gulėjau lovoje ramiai nieko nesijdomaudamas, aš taip pat abejotinai tėmyjau reališkumą ir šmėklas; net nuolatinis buvimas Nettio davė man labai mažą, beveik nepastebimą malonumą. Man yra keista prisiminti apie mano tuolaikinius santikius su halucinacijjomis; nors daug sykių aš buvau pertikrintas jų nereališkumu, tačiau kiekvieną sykį laike jų apsireiškimo aš tą užmiršdavau; net jei mano sąmonė būdavo visai aiški, aš maniau, kad jie yra reališki asmenys ir daiktai. Aš suprasdavau jų nereališkumą tik jiems pranykus arba prieš pranyksiant.

Gydyme Netti svarbiausiai rūpinos mane priversti miegoti ir ilsėtis. Tačiau jis nedrįso naudoti tam tikslui jokių gyduolių, nes jis bijojo, kad neužnuodytų jomis žemiško organizmo. Bėgyje keletos dienų jam nesisekė manęs užmigdyti įprastomis priemonėmis: halucinaciniai vaizdai trukdė tą procesą. Galu gale jam pasisekė tą padaryti ir kada aš pabudau po dviejų-tryjų miego valandų, jis pareiškė:

—Dabar jūsų pasveikimas yra neabejotinas, nors liga tęsis gana ilgai.

Ir tikrumoje dar ji tęsės. Halucinacijos pasidarė kaskart retesnės, bet dar vistiek buvo gana veiklios ir aiškios; jos buvo net daugiau sudėtingesnės—kartais tie šmėkliški svečiai net jau kalbėdavo su manim.

Bet iš tų pasikalbėjimų tik vienas turėjo prasmę ir reikšmę dėl manęs. Tas atsitiko pabaigoje mano ligos.

Pabudęs rytmetyje aš pamačiau prie manęs pagal papratimą Netti, o už jo kėdės stovėjo mano senas draugas revoliucinio judėjimo, agitatorius Ibragim, didelio ūgio apysenis žmogus. Jis tarsi ko nors laukė. Kada Netti išėjo į kitą kambarį, Ibragim šiurkščiai ir be abejonės pasakė man:

—Tu esi nenaudelis! Tu žioplas! Kodėl tu neapsižiūri. Ar tu nematai kas yra tavo gydytojas?

Aš mažai stebėjaus prisiminęs šiuos žodžius ir jų ciniškas tonas nesupiktino manęs—tonas buvo man pažįstamas ir jis buvo įprastas Ibragimui. Bet aš prisiminiau tvirtą Nettio mažos rankos paspaudimą ir aš nepatikėjau Ibragimui.

—Tuo blogiau jums!—rūščiai jis pasakė juokdamasis ir tuo pačiu momentu pranyko.

Į kambarį įėjo Netti. Jį pamatęs aš pajutau keistą susimaišymą. Jis atydžiai į manę pažiūrėjo.

—Tas yra labai gerai,—pasakė jis.—Jūsų gyjimas greitai progresuoja.

Visą dieną po to epizodo aš tylėjau ir galvojau. Sekančią dieną, persitikrinęs kas link mano fizinės sveikatos stovio ir pranykimo halucinacijų, Netti išvažiavo iki nakties savais reikalais, palikdamas savo vietoj kitą gydytoją. Po to, per daugelį dienų jis atsilankydavo tik vakarais tik užmigdyti manęs. Tik tada aš supratau, kaip svarbus ir malonus man yra jo buvimas. Su bangomis sveikatos, kurias tarsi pylė į mano organizmą apsupanti mane gamta, tuo pačiu laiku tankiau ir tankiau ateidavo mintys apie Ibragimą Aš abejojau ir persitikrindavau save, kad tas yra apsurdas, įvykęs dėl mano ligos: kodėl Netti ir kiti mano draugai apgautų mane? Tačiau kokia tai neaiški abejonė liko ir ji buvo nemaloni man.

Vieną kartą aš ištyriančiai užklausiau Nettį, kokiais dalykais jis dabar užsiima. Jis man paaiškino, kad dabar įvyksta tankūs suvažiavimai dėl suruošimo naujos ekspedicijos į kitas planetas, ir jis būtinai turįs jose dalyvauti kaipo asmuo, kuris yra gerai tą dalyką patyręs. Mennis yra vadovas tos konvencijos, bet nei Netti, nei jis nemaną tuojau važiuoti, dėl ko aš apsidžiaugiau.

—O jūs neketinat važiuoti namo,—paklausė mane Netti. Jo klausime aš pastebėjau kokį tai neramumą.

—Bet nieko dar man nepasisekė padaryti,—atsakiau aš.

Aš pajutau kokį nors prisiminimą, apie ką nors nežinomą, bet liečiantį mane.

—Ar aš galiu atsilankyti su jumis į vieną iš tų konvencijų? —paklausiau aš.

—Nei jokiame atsitikime!—kategoriškai pareiškė Netti.—Išskiriant neišvengiamą poilsį, kuris jums reikalingas, jūs privalot bėgyje daugelio mėnesių vengti visko, kas turi santikį su pradžia jūsų ligos.

Aš nesiginčyjau. Poilsis buvo man tiek malonus, o mano prievolė žmonijai pasidarė kaip tai nors tolima. Manyje kėlė neramumą kaskart labyn ir labyn keistos mintys apie Netti.

Vieną kartą vakare aš stovėjau prie lango žiūrėdamas žemyn į tamsoj esančius raudonlapius parko augalus, jie man atrodė gražiausi ir visai nebuvo svetimi mano širdžiai.

Pasigirdo tykus bildėsis prie mano durų, aš tuojau pajutau, kad tai yra Netti. Jis įėjo, kaip ir visuomet, lengvai ir grakščiai ir šypsodamas ištiesė man ranką—tai buvo senas žeminis pasisveikinimas, kuris jam labai patiko. Linksmai aš suspaudžiau jo ranką tiek energingai, kad jo net tvirti pirštai suskaudo.

—Na, aš matau, kad mano gydytojo rolė yra jau užsibaigus,—juokdamasis pasakė jis, —tačiau aš privalau jumis patyriančiai paklausti, ar jūs tą suprasit.

Jis mane klausė, bet aš atsakinėjau jam beprasmiai, aš buvau keistai susimaišęs ir aš mačiau paslėptą juoką gilumoje jo didelių akių. Ant galo aš negalėjau ilgiau toleruoti:

—Paaiškink man, kodėl aš jaučiū tokią didelę prie jūsų simpatiją? Kodėl aš taip nepaprastai džiaugiuosi matydamas jus?

—Aš manau, kad visų pirmiausiai dėl mano gydymo, jūs besąmoningai transforma v o t džiaugsmą del savo pasveikimo, džiaugsmu prie manęs. Bet gali būti. . . taip pat. . . dėl to, kad aš esu. . . moteris. . .

Kaip žaibas sublikščiojo prieš

KASNAUJO TORONTE

Atsilankykite į Pirmos Gegužės Paminėjimą

Kaip yra žinoma, šimet Toronto lietuviai minės pirmą dieną gegužės suvienytu frontu. Yra paimta tam tikslui lietuvių distrikte svetainė, 62 Claremont. Paminėjimui pirmos gegužės yra mobilizuojamos visos geriausios Toronto lietuvių meno jėgos. Dainuos choras, bus keletas duetų ir solo, taipgi gros orchestras ir dainuos vienas kitataučių darbininkų choras. Programa bus labai įdomi. Tad lietuviai darbininkai, įvertindami darbininkiškos kovos šventės reikšmę, stengkites iškalno apsirūpinti tikietais, kurie pardavinėjami po 15 centų. Šis vienas iš įdomiausių lietuvių parengimų įvyks balandžio 30 dieną 8 val. vakare.

Visus Toronto ir apylinkės lietuvius kviečiame kuoskaitlingiausia atsilankyti, nes retai kada turėsite progos pamatyti tokią turtingą programą.

Vienas Iš Rengėjų

Suvienyto Fronto Choro Narių Domei

Ruošiamas Pirmos Gegužės paminėjimui koncertas nebetoli. Bet į paskutinių porą pamokų keletas dainininkų ir dainininkių neatsilankė. Tai peiktinas reiškinys. Užtai priseina bartinai išsireiškti. Dar yra laiko savo chorui žalingą įprotį pataisyti. Manoma turėti tik dvi choro pamokos ir imti dar vieną naują dainą išsimokinti. Visi choristai imkite domėn, kad į dvi paskutines pamokas visi atsilankytumet. Sekančios choro pamokos atsibus balandžio 24 dieną, penktadienį, 8 val. vakare, 6 Denison Ave.

Buvo planuota mokintis angliškas dainas ir dainuoti Pirmos Gegužės paminėjimui tarptautiniam parengime, bet vėliau nutarėm, kurie nori ir gali angliškai dainuoti, eiti sykiu mokintis su ukrainų chorais, kurių pamokos atsibūna antradieniais ir ketvirtadieniais 300 Bathurst Str. Tuo sutaupomas laikas ir išlaidos—nereikės atskirai chorvedžiui mokėti.

Visi choristai nepamirškite būti laiku lietuviškų dainų pamokose ateinantį penktadienį.

V. R.

KDAL Morkūno Skyriaus Narių Domei

Kanados Darbininkų Apsigynimo Lygos Morkūno (Lietuvių) Skyriaus narių mėnesinis susirinkimas atsibus sekmadienį, balandžio (April) 26 dieną, 2 valandą po piet, 6 Denison Ave., didžiajame kambaryje. Draugas William Dekker, Lygos distrikto organizatorius išduos raportą iš areštuotų Stratforde 20 bedarbių bylos bei apie esamą distrikto veiklą. Be to, yra daug svarbių reikalų apsvarstymui. Todel visi nariai ir simpatikai kviečiami atsilankyti į šį svarbų susirinkimą.

Pastaba:—Prašome draugų, kurie turi paėmę aukų ar parašams rinkti blankas, pasidarbuoti ir jas grąžinti ant šio susirinkimo.

Valdyba

Rengiamos Labai Svarbios Diskusijos ir Paskaita

ALDLD Švietimo Komisijos nutarimu, gegužės 3 d. antrą valandą po pietų lietuvių svetainėje 6 Denison atsibus svarbi paskaita "Materialistinis Istorijos Supratimas." Po paskaitai eis diskusijos marksizmo klausimais. Kadangi materializmas yra svarbiausias marksizmo dėsnis, kuris aiškina delko pasaulyje kyla tarp valstybių ir atskirų grupių nesantaikos, delko atskiros grupės žmonių pradeda protauti taip, o ne kitaip. Tas klausimas interesuoja įvairiausių pažvalgų žmones ir jis niekad dar nebuvo pakeltas tarpe Toronto lietuvių. Tad visokių pažvalgų draugus kviečiame atsilankyti į tas paskaitas, o po paskaitos turėsite kelias valandas laiko laisvoms diskusijoms tuo klausimu.

Švietimo Komisija

Ką Veikia Darbininkiškos Organizacijos

Šiuo laiku išrodo, kad viskas numirę lietuvių gyvenime, bet ištiesų jie dirba organizaciniam darbe, kaip ir pirmiau. Mūsų įvairių kuopų korespondentai lyg ir neveikia. Turbūt nejvertina, kad jiems kasdien matomos žinios yra kam reikalingos. Tai didelė klaida. Šimtai "Darbininkų Žodžio" skaitytojų gyvena už Toronto rybų, jiems rūpi žinoti kas dedasi Toronte ir kituos Kanados didmiesčiuos lietuvių tarpe. Blogiausia tai, kad Toronto korespondentai visai užmiršo aprašyti, kas dedasi jų dirbtuvėse. Tai viena iš darbininkams įdomiausių šakų, tą tai jau būtinai turim atitaisyti.

Dabartiniu laiku visos Toronto lietuvių organizacijos atlieka po senovei tinkamas organizacijai funkcijas. Baigiasi žiemos trukšmingas parengimų sezonas, bet kaip girdėtis iš meno komisijos, tai dar ruošiasi surengti kelis perstatymus ir gana didelius. Vienas iš jų įdomiausias parengimas, tai progresivių lietuvių pirmos gegužės paminėjimas. Paminėjimo programa bus visa gana įdomi, kurią išpildys Suvienyto Fronto Choras ir kiti gabiausi draugai-ės.

Taipgi ALDLD ir KDAL irgi neblogai funkcionuoja. Atsibūna jų susirinkimai kas mėnuo reguliariai. Dabar ALDLD veda vajų gavimui naujų narių. Draugės moterys taipgi laiko savo atskirus susirinkimėlius, kurios nemažai pasidarbavo praeitą žiemą išpildyme visokių darbininkų parengimų ir vajų. Toliau pradeda organizacijos ruoštis į darbą vasaros sezonui. Taigi mes esam gyvi, tik nemokam pasirodyti spaudoje.

Pirmą kartą rašąs B. K.

Ką Veikia Proletmeno Ratelis

Šią žiemą, po ilgo miegojimo, ratelis atgijo. Tiesa, draugai veikė toj srityj, bet daugiausia pavieniais. Pasirodžius per "Darbininkų Žodį" literatūros ir meno skyriui, tas darbas žymiai pagyvėjo. Jau buvo sušaukta net trys toki P. R. Ratelio susirinkimėliai ir beveik kiekviename susirinkimėlyj netruko diskusuoti draugų parašytų rašinėlių. Daugumoje vietinių draugų parašyti vaizdeliai ir eilėraščiai. Žinoma, vieni iš jų silpnesni, kiti šiek tiek patenkinanti talpinti į meno skyrių, bet visgi galima pasakyti, kad gera darbo pradžia yra padaryta. Tiesa, yra gauta keletas rašinėlių ir iš provincijos, bet sulyginus su Toronto ratelio rašinėliais, tai bus apsoliutė mažuma. Tą ateityje provincijos draugai turbūt stengsis išlyginti. Taipgi ir vietiniai draugai turėtų aktyviau pajudinti šį klausimą, nes jėgų, kaip visur, taip ir Toronto lietuvių tarpe slėpiasi daug, kurias ateityje turime stengtis įtraukti į darbą.

Mokinys

"DARBININKŲ ŽODIS" ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS PIGIAI, GERAI, GREITAI IR GRAŽIAI
UŽSAKYMUS SIŲSKITE
184 SPADINA AVE., BOX 31, TORONTO, ONT.

KANADOS LIETUVIAI DARBININKAI, SPIESKITES APIE "DARBININKŲ ŽODĮ"

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

jas darbininkų klasės reikalų ir visų pavergtų ir nuskriaustų kapitalo. Visi likusieji Kanados lietuviai darbininkai, kurie dar nėra skaitytojais bei rėmėjais laikraščio, privalo prisidėt ir remt jį. Didžiumoje Kanados lietuviai yra darbininkai ir jų priedermė yra būt susipratusių revoliucinių darbininkų eilėse ir kovot už savo reikalus su visais kartu.

Fašizmo ir karo pavojus verčia kiekvieną žmogų, kuris yra priešingas kruvinajam fašizmui ir brolžudiškam plėšikiškam karui, vienytis į bendrą frontą, kad atremt fašizmo puolimą. Kur yra vienybė, ten ir spėka. Tai ryškiausia parodo Ispanijos ir Francijos proletariato bendri frontai.

Lietuviai, o ypač darbininkai ir biednieji valstiečiai, gyvenanti Lietuvoj ir užsieny, kuriems rūpi, kad tėvynė Lietuva būtų laisva ir neprigulminga, privalo spiestis į bendrą frontą ir padėti Lietuvos anti-fašistiniai liaudžiai sutriuškinti dabartinį fašizmą, kuris engia Lietuvos proletariatą ir stumia jį vis į didesnį nedarbą, skurdą-krizį. Lietuva nebus laisva ir krizį nelikviduos pakol Lietuvą valdys smetoninė fašistinė klika, smurtu užsirioglinusi ant Lietuvos pevergtosios liaudies sprando.

Kanadoj lietuvių yra apie 8,000. Didžiumoje darbininkai. Kanadoj siaučia nedarbas ir tame skaičiuje paliesta žymi dalis lietuvių, kurie taipgi gyvena sunkiose aplinkybėse, todel visų yra priedermė dalyvaut bendrame veikme. Gerai susiorganizavę apie "Darbininkų Žodį" ir po vadovybe Kanados Komunistų Partijos galėsite daug nuveikt ir daug atsiekt.

Linkiu "Darbininkų Žodžiui" gyvuot, bujot ir vadovaut lietuvių darbo masėms iki Kanadoj įsikurs Kanados Sovietų Valdžia.

Iš savo pusės pasižadu sulyg išgalės paremt žiniomis ir sraipsniais.

Draugiškai: **P. V. Žalpis**
Minskas, BSSR.
22-III-36

TORONTIEČIŲ DOMEI!

Balandžio 25 d., šeštadienį, lietuvių parapijos svetainėje S. L. A. 236 kuopa **RENGIA** linksmą vakarą. Bus vaidinama 3-jų veiksmų, iš baudžiavos laikų komedija

"B U R T I N I N K Ė"

Po vaidinimo **ŠOKIAI** prie dūdų orkestro.
Pradžia 8 val. vakare.
Įžanga 20 centų.
Kviečiame atsilankyti visus lietuvius.

Rengėjai

Trupučiukas Žinių Apie Žemę

Visas žemės globo skritulys sudaro 192,000,000 kvadratinių mylių paviršių. Bet iš šios žemės paviršiaus ploto skaitlinės, geografikų ir geologų išskaičiavimu, vandenynai užima apie 72%, arba tarp 137,000,000 ir 138,000,000 kvadratinių mylių žemės paviršiaus ploto, lieka tiktai 28% arba 55,000,000 kvadratinių mylių sausumos. Šie išskaičiavimai, žinoma, nėra pilni, bet netolimi tikrenybei. Dabartiniai atydūs studijavimai rodo, kad jei paimti kievieną politiniai paskirstytą plotą, tai susidaro skaitlinė apie 52,000,000 kvadratinių mylių. Kiti plotai nėtinkami apgyvenimui žmogumi.

Ant tų 52,000,000 kvadratinių mylių žemės ploto, šiandien gyvena truputį daugiau 2,073,000,000 žmonijos—vyrų, moterų ir vaikų. Matematiniai išskaičiavus, jeigu išparceliuoti tą visą apgyventą plotą, tai kiekvienai žmogiškai gyvybei išeitų truputį daugiau šešiolikos akrų, arba kiekvienam kvadratinės mylios plotui tektų apie 40 asmenų. Iš to galima suprasti, kad jokiu būdu viena žmogiška gyvybė negali sunaudoti tų visų gamtos dovanų, ką duoda 16 akrų plotas. Reiškia dar daug daugiau žmonių gali išsimaitinti ant žemės paviršiaus.

Žmonių ir žemės plotų skaitlines paėmus sulyg sausžemio kontinentų, bus maždaug štai ko kios: Europa tirščiausiai žmonėmis apgyventa; jos kontinentas apie 5,600,000 kvadratinių mylių su 514,000,000 gyventojų, arba su apie 92 gyventojais kiekvienoj kvadratinėj mylioj. Sekanti yra Azija, didžiausia iš visų kontinentų, su 14,900,000 kvadratinių mylių, ir apie 1,140,000,000 gyventojų (daugiau negu pusė dabartinės žemės žmonijos), jos kekvienai kvadratinei myliai tenka apie 76 gyventojai. Šiaurės Amerikoj (įskaitant ir Centralinę Ameriką) tenka kiekvienai kvadratinei myliai tarp 19 ir 20 gyventojų. Afrikoj ir Pietų Amerikoj išeina apie 12 asmenų kvadratinei myliai. Australijoj ir Okeanijoj išeina apie 3 asmenis kiekvienam kvadratiniam mylios plotui.

Paskirsčius sulyg politinės galios, tai Anglijai tenka apie 25% sausumos ploto ir apie 24% visos žemės žmonijos. Toliau seka Sovietų Sąjunga, jai tenka apie 16% visos susumos ploto ir apie 8% visos žmonijos. Toliau seka Francija, U. S. A., Italija, Belgija, Portugalija, Vokietija ir Japonija, tai valstybes, įskaitant Angliją ir Sovietų Sąjungą, kurios turi viršaus 65% viso sausumos paviršiaus su 57% visos žmonijos. Kitoms valstybėms lieka truputį viršaus 34% susumos paviršiaus ir daugiau 42% visos žemės žmonijos.

Tirščiausia žmonėmis apgyventos vietos Europoj skaitosi Belgija ir Anglija, bet jokiu būdu jos neprilygsta Chinijos ir Indijos gyventojų tirštumui. Pačioj Belgijoj tenka kiekvienai kvadratinei myliai virš 700 gyventojų, bet išdalinus tą skaičių ant jos kolonijų, tai išeina truputį viršaus 19 gyventojų kiekvienai kvadr. myliai, o pačioj Anglijoj tenka virš 505 gyventojų kiekvienai kvadr. myliai, bet paėmus kolonijų gyventojus ir žemės plotus, tuomet tenka kiekvienam jos imperijos kvadr. mylios plotui apie 38 gyventojai. O Chinijoj keletoj provincijų tenka 897 gyventojai kvadr. myliai. Chinija su Indija turi apie du penktadaliu pasaulio žmonijos.

Iperialistai mėgsta šūkaut, būk tai jų valdomose imperijose pasidarė per didelis žmonių susigrūdimas. Tokiomis frazėmis dabar Hitleris peni Vokietijos liaudį; tokia pačia maska dengiasi ir Mussolinis skersdamas Ethiopijos žmones. Vokietija ir Italija turėjo gana dideles kolonijas pirm pasaulnio karo, bet Italija iki pasaulinio karo savo žmonių jos įvairiose kolonijose buvo kolonizavus tik 8,000, o Vokietija 24,000. Taipgi Japonija veržiasi į Chiniją irgi netikslu savo žmonių pertekliu tenai kolonizuoti, nes ten ir taip perpildyta vietiniais žmonėmis, bet visų imperialistų tikslai prisijungti kitų kraštų liaudį, kad jie dirbtų del užgrobikų šalių kapitalistų interesų.

SUDBURIEČIO PASTABOS

Pakelta mintis Kanados lietuvių kongreso reikalu yra viena iš svarbiausių. Per tokį kongresą Kanados lietuviai paduos ranką Lietuvos kovojančiai liaudžiai už demokratines teises ir užduos smūgį Smetonos diktatūrai.

* * * * *

Bet mano manymu, kaipo tautiniai nusistačiusio žmogaus, tokiam kongrese turėtų būti išdirbti planai del ateities veikimo, ant tautinės dirvos lietuvių tarpe. Aš manau, kad galima rasti, kaip bendrai visom Kanados lietuvių organizacijom veikti šiuo klausimu.

* * * * *

Kitas mums svarbus klausimas, tai auklėjimas Kanados lietuvių jaunimo lietuviškoj-darbiniinškoj dvasioj. Kiek arčiau prisižiūrėjus į Kanados lietuvių šeimynas, matome užaugę vaikai negali susikalbėti su tėvais. Tėvai nesistengia savo vaikus išauklėt lietuviškoj dvasioj ir perduoti jiems savo politinį supratimą. Aš manau, kad bendromis jėgomis Kanados lietuviai susidėję galėtų ir jaunimą patraukti prie naudingesnio darbo.

* * * * *

Sudburyje randasi mažas lietuvių skaičius su keliomis organizacijomis. Tai į tokį kongresą turėtų pasiųsti kelis atstovus. Būtų jau laikas toms organizacijoms pradėti ruoštis prie kongreso ir jo reikalingumo klausimus kelti savo susirinkimuose.

* * * * *

Sudburio mainierių darbininkų unijai afiliavus prie Amerikos Darbo Federacijos, pradėjo gausiai į uniją rašytis mainieriai. Bosai matydami tai, kaip tenka patirti mainieriams, pradėjo netaip spausti prie darbo. Mat nori tuom pasigerinti, kad jie nestotų į uniją, bet tas tai juos nesulaikys; juose kyla kovos sentimentas prieš išnaudotojus. Lietuviai, neatsilikim nuo kitų tautų darbininkų! Unijos ofisas randasi: Station Str., Prospekt Hotel, Room 27. Visuomet atdaras.

* * * * *

Pasibaigus "Darbininkų Žodžio" vajui, redakcija kreipėsi į skaitytojus, kad duotų kiekvienas patarimų, kokių raštų daugiausia pageidauja skaitytojai. Kiek aš suprantu ir man teko patirti iš kitų, tai mokslinių straipsnių,

Tautietis

NEBŪK ŽILAS

Stebūklingos gyduolės, kurios panaikina žilimą, plaukų slinkimą ir plaiskanas. Šias gyduoles privalėtų turėt kiekvienas, kuriam žyla, slenka arba plaiskanuoja plaukai. Jos atitaiso žilus plaukus koki buvo, bet nėra dažai. Nėra nieko už jas geresnio iki šiol išrasta. Specialiai supažindinimui pasiūlome didelį $2.00 pakelį už $1.00. Užsisakyk šiandien ir sutaupyk dolerį. Jeigu nebūsite pilnai patenkinti, jums pinigai bus sugrąžinti. Reikalaujame agentų.
VALORTONE HERB. CO. Dt. 2 Box 305. Clinton, Indiana, UAS

V I S Ų D O M E I !
Turiu atidaręs batų dirbtuvę
SHOE REPAIR SHOP
Ant 2564 Ontario St. East, Montreal
(netoli Frontenac St.)
Taisau senus ir dirbu naujus batus sulyg užsakymų. Sąžiningas patarnavimas. Atneškit pataisymui ir persitikrinsit geru darbu ir žema kaina.

V. Krupauskas

Lietuviai! Veskite Savo Reikalus Per
DOMINION TICKET OFFICE
143 Queen Street West, Toronto, Ont. Phone WA. 6344
Seniausia ir patinkamiausia šipkarčių kontora. Gyvuoja per 18 metų. Šipkartes, pinigų persiuntimas, pilietybės popierių išėmimas, apdrauda ir daugelis kitų patarnavimų.
S. Heifetz, menedžeris

mano akis ir viskas aplinkui aptemo, širdis tarsi nustojo plakus. . . Po vienos sekundos aš tarsi pamišėlis tvirtai apkabinau Netti ir bučiavau jos rankas su dėkingumo ašaromis akyse—tas buvo suprantamai mano silpnybė dėl praėjusios ligos. Netti pareiškė su savo malonia šypsena:

—Taip man atrodo, kad tavo visą jauną pasaulį aš tarsi jaučiu tavuose glamonėjimuose. Jo despotizmą, jo egojizmą, jo pašėlusį troškulį dėl laimės—viskas tas randasi tavo glamonėjimuose. Tavo mailė panaši mirčiai... Bet... aš tave myliu, Leni...

Tas buvo laimė.

D A L I S III

SKYRIUS I

Laimė

Tie mėnesiai... Kada aš prisimenu juos, drebulys supurto mano kūną, migla uždengia mano akis ir viskas aplink atrodo nemalonu. Trūko žodžių išreikšti praeities laimę.

Naujas pasaulis pasidarė man artimas ir jis atrodė man suprantamu. Praeities kliūtis nedrumstė daugiau mano sielos, jaunystė ir pasitikėjimas sugrįžo pas mane ir aš tikėjau jic neapleis daugiau manęs. Aš jau turėjau ištikimą ir tvirtą kovos sandraugą, silpnybė visai pranyko, o ateitis priklausė man.

Mano mintys retkarčiais sugrįždavo į praeitį, bet tankiausiai apie tą, kas lietė Netti ir mūsų meilę.

—Kodėl jūs slėpėt savo lytį nuo manęs?—paklausiau aš ją tuojau tą vakarą.

—Pradžioje tas įvyko visai netikėtai, nenoromis. Bet paskiau aš tą dariau visai sąmoningai ir net tyčia pakeičiau viską drabužiuose, kas būtų galėję duoti jums supratimą apie teisybę. Aš bijojau dėl jūsų užduoties sunkumo ir jos komplikacijos, bijojau ją daugiau apsunkinti, ypatingai po to, kada aš pastebėjau jūsų beprotišką palinkimą prie manęs. Aš pati labai blogai supratau save... prieš jūsų ligą.

—Galu gale tas buvo ji, kuri nusvėrė visą mano dalyką... Kaip aš esu dėkingas savoms halucinacijoms!

—Taip, kada aš išgirdau apie jūsų susirgimą, tas man buvo tarytum perkūnijos trenkimas iš giedro dangaus. Aš važiuodama pas jus maniau, kad man nepasisektų jumis visai sugydyti, greičiausiai ir aš turėsiu mirti.

Po keletos sekundų tylėjimo ji dadėjo:

—Ar jūs žinot, kad tarp jūsų draugų dar randasi viena moteris, jūs turbūt tą nepastebėjot,—ji taipgi jumis labai myli... žinoma, nė tiek, kiek aš...

—Enno!—aš tuojau dasiprotėjau.

—Na, žinoma. Ir ji taip pat apgaudinėjo jumis pagal mano patarimą.

—O, kiek apgavysčių ir kerštų yra jūsų pasaulyje!—sušukau aš su juokingu susijaudinimu.—Aš prašau vien tiktai, kad Menni liktų vyru, nes jei aš jį pamylėsiu, tas bus jau perdaug.

—Taip, tas būtų perdaug ir net baisu,—susimąsčiusi patvirtino Netti, o aš tuo tarpu negalėjau suprasti jos keisto susirūpinimo.

Dienos bėgo po dienų, o aš linksmai jas leidžiau grožėdamasis nauju puikiu pasauliu.

SKYRIUS II

Išsiskyrimas

Nežiūrint visko, atėjo ta diena, kurios aš negaliu prisiminti be prakeiksmų—ta diena, kada tarp manęs ir Netti atsistojo juodas šašėlis, neapkenčiamas ir biaurus, bet neišvengiamas... išsiskyrimas.

Su ramiu, kaip ir visuomet, būdu Netti pranešė man, kad ji privalo artimose dienose išvažiuoti su didele ekspedicija į Veneros planetą po Mennio vadovyste. Matydama mano susimaišymą dėl to pranešimo, ji dadėjo:

—Tas bus neilgam, jeigu gerai nusiseks, apie ką aš neabejoju, dalis ekspedicijos tuojau sugrįš, o aš būsiu tame skaičiuje.

Paskiau ji pradėjo man aiškinti patį tikslą. Ant Marso atsarga spinduliuojančios medžiagos—radiumo, kuris yra būtinai reikalingas kaipo varamoji jėga tarp-planetinių kelionių, tuojau užsibaigs. Ant Veneros, jaunos planetos, kurios ekzistacija beveik keleriopai trumpesnė, negu Marso, buvo nustatyta pagal neabejotinus ženklus, kad ten randasi didelės kiekybės tos sudėties, kuri randasi visai beveik ant paviršiaus ir kuri pati savaime dar nėra išsiskirsčius. Viduryje didžiosios Veneros okeano, ant salos, kurią marsiečiai pavadino "Sala Karštųjų Audrų," randasi turtingiausios kasyklos spinduliuojančios medžiagos—radiumo; mes nutarėm be jokio atidėliojimo pradėti darbą jo gavimui. Bet pirmiau visko mums reikalinga pastatyti aukštus, tvirtus mūrus apsaugojimui dirbančiųjų prieš ten ekzistuojančias baisias audras ir perkūnijas. Todėl reikalinga sudaryti ekspedicija iš dešimties erdvinių dirižablių ir iš 1,200 iki 2,000 žmonių; iš jų tik vienas dvidešimtdalis važiuoja atlikimui sheminių darbų, o beveik visi kiti—statybos darbams. Mes pakvietėm geriausius mūsų mokslininkus, tarp jų geriausius gydytojus, kadangi pavojus sveikatai grūmoja ne tik iš klimato pusės, bet taip pat mirtingieji spinduliai. Netti, pagal jos jos nuaiškininmą, negalėjo jokiu būdu atsisakyti nuo dalyvavimo toje ekspedicijoje. Bet pagal nuosprendį, atsitikime jei pasiseks gerai darbas, po trijų mėnesių vienas dirižablis sugrįš su pranešimais ir įgyta reikalinga medžiaga. Netti privalėjo sugrįžti bėgyje 10-11 mėnesių.

Aš negalėjau suprasti, kodėl Netti privalo išvažiuoti. Ji sakė man, kad tas dalykas yra perdaug rimtas, kad būtų galima nuo jo atsisakyti; kad jis turįs didelę reikšmę taip pat dėl mano užduoties, kadangi jo pasisekimas duotų pirmą kartą galimybę tankiaus susisiekti su Žeme; kad visos klaidos organizavime medicinos pagelbos gali visai suardyti visą dalyką. Tas buvo teisybė,—aš jau žinojau, kad Netti yra geriausias gydytojas tame atsitikime, bet, nežiūrint visko, man atrodė, kad tas nėra viskas. Aš jaučiau, kad kas nors buvo dar nuo manęs paslėpta.

Kas link vieno dalyko aš neabejojau—apie pačią Netti ir jos meilę. Jei ji sakė, kad važiavimas yra būtinas—tad jis ir yra būtinas; jei ji nepasakė priežasties—tad aš neprivalau jos tyrinėti. Aš mačiau bailę ir skausmą jos gražiose akyse, kada ji manė, kad aš į ją nežiūriu.

—Enno bus jums geras ir simpatiškas draugas,—pasakė ji su nelinksmia šypsena,—jūs neužmirškit apie Nella, ji myli jumis dėl manęs, ji turi daug patyrimo ir proto ir jos patarimai sunkiose valandose yra labai vertingi. O kas link manęs, jūs manykit tik vieną—kad aš sugrįšiu pagal galimybes kuogreičiausiai.

—Aš jums tikiu Netti,—pasakiau aš,—taip, kaip aš tikiu pats savimi, kurį jūs pamylėjot.

—Jūs esat teisingi, Lenni, ir aš esu tikra, kad iš po visų likimo priespaudų, iš visų nepasisekimų, jūs išeisit būdamas ištikimas pats sau, tvirtesnis ir švaresnis, negu pirmiau.

Ateitis uždengė savo šešėlį ant mūsų glamonėjančių atsisveikinimų, o jie susimaišė su Netti ašaromis.

SKYRIUS III

Drabužių Fabrike

Bėgyje tų trumpų mėnesių man pasisekė su pagelba Nettio dalinai prisirengti prie įvykdy-

(Bus daugiau)

(THE WORKERS'
The Lithuanian Workers'
Published by the "Darbinin
Publishing Association, 184
Ave., Box 31, Toronto, Ont

Nr. 18 (117)

DALYV
Komun

SUVIENYTAS FRONTAS LAIMI FRANCIJOS RIKIMUOSE

Paryžius, Balandžio 27.—Vakar įvykusieji Francijos rinkimai, nors dar negalutini, parodė, kad Francijos liaudis pasuko į kairę, ypatingai daug balsų padavė už komunistus. Komunistų kandidatai gavo 1,500,000 balsų.

Francijos seiman reikia išrinkti 618 atstovų, bet išrinkta tik 179. Mat Francijos įstatymai reikalauja, kad atstovas gautų daugumą balsų. Todel sekantį sekmadienį bus antri rinkimai. Kurie gaus daugiau balsų antruose rinkimuose, tie skaitysis išrinktais.

Suvienytas frontas yra padaręs tokią sutartį, kad antruose rinkimuose statys tik tuos atstovus, kurie toj rinkimų apylinkėj yra daugiau gavę. Tokiu būdu paliks tik po vieną kiekvienoj apylinkėj. Tas duos progą gauti dar 300 vietų suvienytam frontui.

Iš išrinktų 179 atstovų, komunistai turi 9, "opozicionieriai" komunistai 1, socialistai 19, Juozapo Paul-Boncours socialistinė atskala 4, nepriklausomi ir respublikoniški socialistai 3, radikalai socialistai 22, nepriklausomi radikalai 14. Viso 72. Tai suvienyto fronto bloko atstovai. Likusius gavo viduriniai ir dešinieji.

15,000 ITALŲ IŠVYKO UŽIMTI ADDIS ABABA

Dessie, Balandžio 26.—Susėdę į 1,000 trokų 15,000 Italijos kariuomenės vyrų išžygiavę iš šio miesto linkui Addis Ababa.

Pėstininkai išžygiavę linkui Addis Ababa kiek ankščiau, kurie susidedą iš tegimių ir italų.

Italai labai džiaugiasi, kad nėra didelių lietų, ko ethiopai labai laukė. Nepaprastai geras oras esąs vykdymui Italijos generolų planų.

POPEŽIUS RENGIASI SU SAVO PLANAIS

Vatikano miestas, Balandžio 26.—Popežius daro planus atvertimui ethiopų prie katalikų tikėjimo, kuomet tik Bagdolio iškels Italijos vėliavą ant imperatoriaus palocių Addis Ababoj. Popežius džiaugiasi, kad katalikų skaičius padidėsiąs keliais milijonais.

Kažin ar ir popežius taip ethiopus krikštys, kaip Mussolinis liuosuoja juos iš vergijos?

ITALIJA NEŽIŪRI ANGLIJOS REIKALŲ ETHIOPIJOJ

Roma, Balandžio 25.—Romos žiniomis, Italijos kariuomenė užėmus visą Tsana ežero apylinkę, kuri buvo skaitoma labai svarbia vieta del Anglijos, nes iš Tsana ežero Anglija ima vandenį laistymui egyptiško Sudano laukų. Dabar jei Italija norės, tai ji gali sulaikyti vandenį, tekantį į Mėlynąjį Nilą, o paleisti jį į kitą pusę. Nuo to nukentėtų Sudano laukai.

Italija buvo pasižadėjusi neliesti tos apylinkės, bet nepildo. Tas Angliją pykina. Sakoma, kad dabar Anglija gali imtis griežtesnių priemonių prieš Italiją.